

ASSOCIACIÓ CABANILLES
D'AMICS DE L'ORGUE

ORGUES DEL PAÍS VALENCIÀ

XIII - XIV

ORGUE DE SUECA
(VALÈNCIA)

Novembre-decembre 1980

ORGUES DEL PAÍS VALENCIÀ

- I. Orgue del Col·legi Sant Josep dels Jesuïtes de València.
- II. Orgue de la Parròquia del Sant Àngel Custodi de València.
- III. Orgue de Borriana, s. XVIII (Documents).
- IV. Orgue de l'església del Temple de València (Documents).
- V. Orgue de Crevillent (Alacant).
- VI. Orgue de Morella (Castelló).
- VII. Orgue de Vila-real (Castelló).
- VIII. Orgue de la Catedral de València.
- IX. Orgue de Llíria (València).
- X. Orgue de Forcall (Castelló).
- XI. Orgue de Vilafranca (Castelló).
- XII. Orgue de Cinctorres (Castelló).

El proper número estarà dedicat a l'orgue de Manises (València)

Amb la col·laboració de l'Excma. Diputació de València

24, 39, 43

P R E S E N T A C I O

Ens ha calgut presentar aquest estudi sobre els orgues i organistes de Sueca com a número doble de la nostra col·lecció de monografies «Orgues del País Valenciano». Ningú, fins fa poc de temps, no hauria pensat en la quantitat de documentació que n'hi ha a l'arxiu municipal de Sueca sobre el tema que ens ocupa i que enriqueix i obliga a retocar alguns criteris de la musicologia oficial sobre alguns autors importants, com ara Joan Baptista Comes, Niçasi Zorita, Vicent Hervàs, etc.

Ha estat un treball extraordinari l'enllestit pel jove arxiver municipal, Antoni Furió, llicenciat en Història per la Universitat de València. Des de la lectura de la seua tesi a la Facultat d'Història i Geografia sobre «Els camperols i la terra. Sueca 1453-1509. Contribució a l'estudi del feudalisme medieval valencià», han aparegut en publicacions diverses d'altres treballs seus com: Un procés a la València del segle xv: Lluís Boil contra els Vilaraguts; Identificació i localització d'alqueries de la Ribera al segle XIII; Catàleg-registre dels pergamins de l'Arxiu Parroquial de Sant Pere; Un exemple d'economia domèstica de principis del xvè; L'administració d'una tutela. Sueca 1412-1427; Catàleg-registre dels pergamins del fons local de l'Arxiu Municipal de Sueca; «Algunas consideraciones acerca del feudalismo medieval valenciano»; etc., alguns dels quals formen part dels treballs d'investigació que es porten a terme en els diversos departaments de la Facultat d'Història de la nostra Universitat.

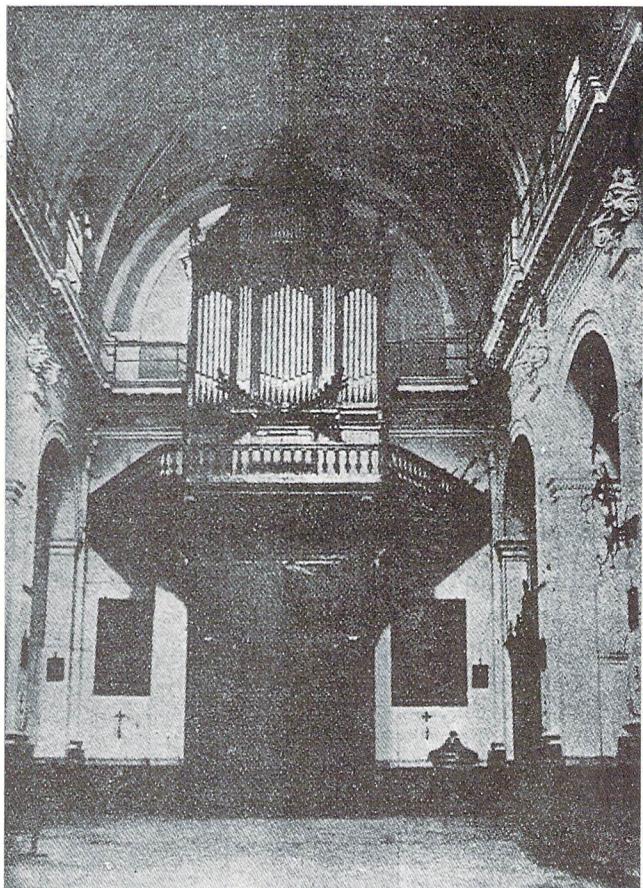
Una vegada més hem tingut la grata sorpresa de parlar d'orgues distints en un poble només, i en aquest cas no sols d'antics sinó també de dos instruments que tenim en l'actualitat a Sueca.

Volem agrair des d'ací a tots els qui, a causa de llur edat, han estat testicis d'alguns dels fets que ens han ajudat a completar la informació sobre la història més recent.

També ens cal destacar la generosa aportació econòmica de l'illustríssim Ajuntament de Sueca en la publicació d'aquest estudi, així com la ja habitual de l'Excellentíssima Diputació de València.

Amb aquest número doble tanquem el primer cicle d'aquestes monografies alhora que anunciem els dotze números que la seguiran, un per cada mes natural de l'any 1981.

VICENT ROS,
President d'ACAO

Orgue construït per En Pere Palop per a la parròquia de St. Pere de Sueca en 1927. Fou destrossat en 1936. Aquesta fotografia apareix a la revista local «El Sueco» en 1929

ESBÒS HISTÒRIC DE SUECA

Sueca seu sobre un vast pla lleugerament alterat per elevacions mínimes del terreny —«motes», mena de dics artificials que construïen els llauradors per aturar i fer retrocedir l'Albufera— i per descensos, igualment insignificants, del nivell del sòl, que han constituit les terres baixes que els camperols anomenen «bassals». Aquesta plàcida homogeneïtat es veu sobtada per la irrupció d'un petit turó, la «muntanyeta dels Sants», ubicat al bell mig del terme municipal. Llevat de la banda fronterera amb el riu Xúquer, la delimitació precisa del terme ha estat resultat d'un procés llarg d'asecament d'aigues de l'Albufera —fins aconseguir l'eixida a la mar i la consegüent triplicació del terme— i de successius amollonaments —sempre amb pleits pel mig— amb els pobles costaners: Cullera, Albalat i Sollana.

Si bé s'hi han trobat deixalles del període romà en algun racó del terme, com ara a la «muntanyeta dels Sants», l'escassa atenció que n'ha prestat l'arqueologia oficial, ens priva de saber alguna cosa al respecte. Només a nivell anecdòtic cal esmentar ací la divertida polèmica que manteniren al començament del present segle els voluntariosos historiadors locals, atribuint als respectius pobles la successió de la «mítica» *Sucro* ibera. Cullera, Alzira i Sueca disputaren agremant sobre la ubicació exacta d'aquella ciutat. L'erudit suecà Nicolau Primitiu la situà recentment prop de l'actual Albalat. D'aleshores ençà sembla que la discussió s'ha estancat.

Fins el moment de la conquesta al segle XIII, Sueca havia estat una alqueria més del terme de Cullera. Probablement seria el centre d'intercanvis d'aquesta petita regió agrària controlada des del castell de Cullera, tal i com sembla evidenciar l'etimologia del mot aràbic «soc» (mercat). El castell de Cullera havia estat ja donat, juntament amb les alqueries anexes, a l'Orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem per Ramon Berenguer IV en 1157 (1), per a quan es verificàs la conquesta. Aquesta s'esdevingué en 1239 i el nou monarca, Jaume I, se'n retractà. Davant la pressió de l'Orde, que probablement amenaçava amb retirar-se de l'avantguarda militar, el rei arribà a un pacte mitjançant el qual la possessió del castell de Cullera i les terres a ell pertanyents, seria compartida entre el rei i els hospitalers (2). La fórmula de condominium no resultà satisfactòria i el territori es dividí entre ambdues parts. Sueca restà sota la subjecció de l'Hospital, reem-

(1) Arxiu de la Corona d'Aragó (A.C.A.) Pergamí 317 de Ramon Berenguer IV (Citat per BURGUERA, A. de C., "Historia fundamental documentada de Sueca y sus alrededores", Madrid, 1921. Tom I, p. 218).

(2) A.C.A. Pergamí 15 de l'Apèndix, de Jaume I (Citat per BURGUERA, op. cit., p. 262).

plaçada més tard —en 1319— per l'Orde de Santa Maria de Montesa (3), a la qual s'afegia posteriorment la de Sant Jordi d'Alfama. Fins el segle XIX, quan el triomf de la revolució burgesa i la consegüent supressió dels senyorius jurisdiccionals, Sueca formà part del senycriu de Montesa, primer senyor feudal del País Valencià. La història de Sueca en aquests sis segles es podria condensar en la continuada lluita que mantingué —a través d'accions violentes i legals— per sostreure's a l'opressió senyorial i reduir-se a la corona.

La repoblació del territori implicà l'expulsió de la població autòctona, ja que no hi hagué coexistència d'ambdues comunitats —musulmana indígena i cristiana nouvinguda— com s'hi donà en d'altres comarques. Els nous colons, dispersos en dotze alqueries —actualment partides— al voltant de Sueca, anaren concentrant-se al principal nucli urbà —empesos per les inundacions, guerres de la Unió i de Castella, i exigències de la solidaritat camperola. Al segle XV existia ja una jerarquització econòmica entre els veïns, i una estreta oligarquia, lligada per vincles familiars, controlava els càrrecs municipals i assumí el paper capdavanter en la lluita contra el senyor (4). No extranya, per tant, que els principals implicats en la Germania, en 1521, es reclutassen entre els camperols enriquits. Tanmateix, la correlació de forces es capgirà i el bàndol submís a la senyoria triomfà al Consell. Sueca seria saquejada pels agermanats d'Alzira i Xàtiva, i l'església parroquial incendiada, amb la consegüent destrucció del primer orgue.

Fins els inicis del segle XVIII, quan a la guerra de Successió, els únics problemes que affligiren la comunitat —llevat dels continuos atacs dels corsaris barberescs que entraven per Cullera— foren purament agraris: extensió del terme a costa de l'Albufera, intensificació dels recs amb la construcció de noves sèquies, edificació de molins, etc. En la guerra de Successió, Sueca va ser fidel a Felip Vè, i la única represalia que sofriren els càrrecs municipals va ser la castellanització dels seus noms, però romaniren al lloc.

Amb la desamortització i la desaparició del feudalisme, alguns emfiteutes esdevingueren propietaris de la terra, però la majoria es transformaren en arrendataris o jornalers dels nous propietaris, arrelats, fonamentalment, a la ciutat de València. L'atracció de jornalers que exigia el cultiu i la sega de l'arròs, cereal hegémònic, féu que molts d'ells hi arrelassen, explicant així el creixement de la població experimentat al segle passat. Seria després de la guerra del 36, quan les grans explotacions esdevingueren minifundis en mans dels petits propietaris que formen la base de la societat suecana actual.

(3) Arxiu Municipal de Sueca (A.M.S.) **Pergamins, XXXVI** (Catàleg CORTÉS-FURIO).

(4) Veure FURIO, Antoni, "Els camperols i la terra. Sueca 1453-1509. Contribució a l'estudi del feudalisme medieval valencià". Tesi de Licenciatura inèdita, València, 1980.

L'ESGLÉSIA DE SANT PERE

La primera notícia que tenim de l'església de Sueca data de 1320. En 25 de març d'aquest any, l'Orde de Montesa registrava tots els drets i rendes que li corresponien a Sueca. Al final de l'inventari s'hi palesava l'interès de l'Orde per nodrir amb frares seus les esglésies de Sueca i Cullera: «*E és cert que la presentació de la Esgleya de Cullera deuria ésser del Orde, ab la de Çuecha qui és sofragània a la dita esgleya, e pot-lo servir frare del Orde*» (5).

No ens ha quedat cap indici sobre la construcció d'aquesta primera església de Sant Pere, i la documentació només ens ha conservat el nombre de preveres que hi treballaven, i el de benifets amb les seues corresponents capelles. Aquest primer edifici, va ser, com hem dit, incendiat parcialment i saquejat en 1522. Quan es construí un nou orgue en 1545, ja que el primer es va cremar, es feren algunes reformes en l'església, com ara, una capella per a l'orgue i un arc de pedra que el sustentàs. L'església va ser decorada amb «*rajoletes de Manises*». I en 1563 encarregaren a Joan Flores «*el pintar del retaule del benaventurat Sant Pere*». Símbol de la intolerància religiosa del segle XVII és la destrucció d'un retaule anterior per considerar-lo perniciós: en 1507, un tal «*mestre Cabanes*» havia pintat un retaule titolat de «*Les ànimes del Purgatori*», que costà quasi 100 sous. En 1620, i coincidint amb la visita que feia aleshores a Sueca l'arquebisbe, el Consell donà vint reals «*a un pintor que borrà unes pintures que estaven en lo altar de les ànimes, com que estava pintat lo infern, y féu que borrat lo infern estava pintat y que fos porgatori*».

L'arxiu municipal conserva bastants documents relatius a la vida religiosa: festes, sermons de Quaresma, confessors, mises, neteja de carrers, estores per seure durant la celebració dels oficis, etc. (6).

Tanmateix, la dada més important referida a l'edifici de l'església, pertany al segle XVIII. Davant la menaça de caiguda del campanar «*por estar bencido y fuera de sus plomos*», l'Ajuntament requerí els serveis de tres mestres d'obres de la ciutat de València. El dictamen emés per aquests, signat també per Joan Baptista Corachán i el Pare Tosca, proposava la separació del campanar respecte de l'església. L'any seguent, 1720, Corachán i Tosca presentaren un informe —ambdós treballaven junts— en què proposaven la destrucció de la primitiva església —gòtica encara— i bastir-ne una de nova, d'acord al gust de l'època, aprofitant, això sí, el material de la vella. En efecte, l'actual església de Sant Pere apareix separada del campanar, que va ser respectat, i d'estil neoclàsic, i encara en una banda de la façana lateral podem veure els carreus procedents de l'anterior edificació. En

(5) Arxiu General de Montesa (avui Arxiu Històric Nacional) **Armari 15 Estant 1**. (Citat per BURGUERA, *op. cit.*, p. 343).

(6) Per una visió més ampla del món religiós a Sueca, veure FERRI, Andrés de Sales, «*Santa María de Sales. Patrona de Sueca*». Sueca, 1979.

1926, any en que el temple va ser restaurat i l'orgue substituït per un de nou, s'aixecà una nova façana i es traslladà la capella de la comunió al lloc que avui ocupa. L'església de Sant Pere, malgrat l'incendi que acabà amb l'orgue i l'arxiu parroquial en juliol de 1936, no sofri greus perjudicis en l'estruatura, i recentment ha estat novament restaurada la façana.

ORGANISTES I ORGANERS

De manera semblant a la registrada per Pedro Calahorra a Saragossa (73), la documentació no distingeix entre l'organer i l'organista, és a dir, entre el qui construeix orgues i el qui els fa sonar. El mateix qualificatiu, «organista», és aplicat a uns i altres; de vegades però, les fonts són més explícites i anomenen «mestre dels òrguens» als primers i «sonador d'òrguens» als segons. Veurem tot seguit els organers que hi treballaren a Sueca, bé constraint un nou orgue, bé «adobant» o «afinant» el vell, i la nòmina d'organistes que «sonaren» cadascun d'aquest orgues.

I

El primer orgue —de què tenim notícia— que es bastí a l'església de Sant Pere, data de 1506-1507. L'organer, un tal «frare Pere lo mestre dels òrguens» el construí a la mateixa vila. En no haver quedat constància del contracte entre el Consell i l'organer, hem de recórrer als Llibres d'Administració dels Jurats, on hi trobem les despeses ocasionades per a la construcció de l'orgue (8). Els elements que composaven aquest primer orgue era bàsicament: fusta (de València), estany, plom (per als canons) i ferro. Així mateix, un moll, carbó d'Algemesí i arena de la mar per a fondre respectivament l'estany i el plom, i sagí i «uncent de marcavins» per engrasar les manxes. L'orgue —comptant-hi els salariis— ascendí a 538 sous, dels quals 400 corresponien al salari de l'organer, fra Pere, i 100 sous el salari del fuster Pere Jover que hi ajudà. Segurament, les altres dades corresponents a material, s'han degut perdre, puix que no podria reduir-se als 38 sous restants.

Aquest primer orgue deuria estar ja acabat en 1507, ja que a final d'aquest any ja no hi trobem cap dada referent a l'orgue, i en 1508 apareix ja el salari del primer organista: Llorenç Frígola:

(7) CALAHORRA, Pedro, **“Música en Zaragoza”**.

(8) Per evitar l'abundància de notes a peu de pàgina que requeririen les nombroses cites que apareixen al text, només s'esmentaran aquelles que no pertanguen a la font bàsica emprada —Llibre d'Administració dels Jurats (fins 1623) i Manuals de Consell (a partir 1679)—. Quan ens referim a aquesta, al text s'indica l'any dels volums, que d'altra banda, estan sense foliar.

«Item, a XX del mes de setembre (1507), donaren e pagaren al venerable mossèn Lorens Frígola, vicari, quaranta dos sous per lo salari de sonar los òrgens, los quals li han bestret.»

La família dels Frígola és una de les d'arrelament més antic a Sueca. Al segle xv estava ja diversificada en tres branques (9), una de les quals portava també de patronímic el nom de Llorenç, el barber Llorenç Frígola, la casa del qual, situada al carrer Mare de Déu, afrontava amb el bordell. Al segle xvi, els Frígola, membres de l'estreta oligarquia d'emfiteutes enriquits que controlaven els càrrecs municipals, proporcionarien diversos notaris a la vila, i a banda del Llorenç en qüestió, un altre organista, ja a les acaballes del segle. Llorenç Frígola era encara organista en 1513, però en interrompre's la sèrie documental en aquest any, no en podem seguir la recerca.

II

Ni en 1535, any en què continua la sèrie, ni als anys següents fins 1545, no hi trobem cap esment a l'orgue ni a l'ofici d'organista. Sí que trobem en canvi, mestres d'escola, càrrec que quasi sempre anirà vinculat al d'organista. Probablement aquest buit s'explica si suposem la destrucció del primitiu orgue en 1522, any en què els agermanats de Xàtiva i Alzira saquejaren Sueca i cremaren part de l'església. En efecte.

«...en lo mes de agost vengueren los de la ciutat de Xàtiva i los de la vila de Algezira —pus de dos mília y tres-cents hòmens— ab banderes e fresses, e saquejaren les cases del dit loch e tot lo que volgueren furtar; i no sols les cases del dit loch, emperò encara cremaren les portes de la església i robaren aquella de tot lo que volgueren e fins els escolars que deyen missa. Y no sols aquella volta hi vingueren, emperò encara per dues altres voltes, ab la gran potència que tenien, que no havia qui los pogués resistir en lo present Regne de València. De modo que les dues darreres voltes que tornaren, lo acabaren de robar, y cremaren moltes cosses de dit loch» (10).

Entre les coses que cremaren podria incloure's l'orgue, explicant-nos així el buit referent a organistes, i el fet que en 1545, el Consell encarregués a Pedro Serrano la construcció d'un nou orgue.

PERE SERRANO, ORGANER

Pedro Serrano, organista i mestre d'orgues, era natural de la vila de Molinos, a Aragó (11). En la seua obra, «*Música de Zaragoza*»,

(9) FURIO, A., *op. cit.*, pp. 111-118.

(10) A.M.S. *Actes del Justícia*, 1523.

(11) Veure Doc. II (Contracte entre Pedro Serrano i la universitat de Sueca) i el contracte de Serrano amb l'església de Sant Jaume d'Algemesí.

Pedro Calahorra esmenta un Pedro Serrano «*organista y alcaide de la villa de Molinos*», segons un protocol notarial de 1545, i un altre Pedro Serrano, organista de València, que es traslladà en 1538 a Barcelona, a reparar els orgues d'aquella catedral. Si bé Calahorra no s'arrisca a identificar-los en una mateixa persona (12), crec que a la llum dels nous documents, sí podem identificar-los. Tant a Sueca, com posteriorment a Algemesí, Pedro Serrano és anomenat aragonés de la vila de Molinos, com el que Calahorra cita per a les mateixes dates. El fet que s'hi trobàs arrelat a València, bastaria per considerar-lo «*organista de València*» quan es trasllada a Barcelona.

El contracte entre els Jurats de Sueca i Pedro Serrano, datat en dilluns 30 de març de 1545 (Doc. I), estipula que Serrano haurà de fer l'orgue de metall d'estany pur amb cadireta, rebent a canvi 7150 sous, pagadors en un any, abans del dia Sant Pere (29 de juny) de 1546. Com que l'orgue serà construit a València, les despeses de transport fins a Sueca, així com l'allotjament de l'organer i els seus ajudants a Sueca, serà a càrrec de la universitat. Malgrat la parquedad d'aquest contracte, sabem que l'orgue construït per Serrano tenia dotze pams d'intonació i sonava «*ple e flautat i unes quinzenes juntament ab lo dit flautat quan les voldran sonar, e així mateix ab lo ple quan volrran sonar les dites quinzenes*». Tenia quaranta-dues tecles, començades en orde, en cefaut, i acabades en alamiré. Portava dotze canons per orde de compostura, tots ells d'estany, excepte els set recontres que eren de fusta de pí. Era de tres castells. En quan a la cadireta, d'estany, era d'intonació de sis pams. I les manxes, tres, cobertes de cuiro de cordovà. La resta de la fusta seria de vinsa. Aquestes notícies fragmentàries procedeixen del contracte entre l'església de Sant Jaume d'Algemesí i Pedro Serrano (1557) per a la construcció d'un orgue, semblant en algunes coses «*al orgue que stà en la església de la vila de Çuecas*» (13). Aquest document serà publicat en la monografia dedicada als orgues d'Algemesí.

De manera semblant al d'Algemesí, una vegada acabats «*dits òrguens se hajen de regonèixer hi ls regoneguen dos personnes expertes nomenadores una per cascuna de dites parts a càrrec y despeses*» de la part contractant. No sabem si a Sueca, els examinadors serien nomenats per abdues parts, el cert és que en febrer de 1547, la universitat de Sueca pagà 196 sous i 10 diners «*a mossèn (en blanc) pintor, prevere, e Vázquez, músics, sonadors de la capella del Senyor Duch e la Senyora Duquessa... per son salari e despesa de aquells e cavalcadures, per venir a mirar y examinar l'orgue que ha fet mestre Serrano en la sglésia de dit loch*» (14). Indiscutiblement la fama

(12) CALAHORRA, P., *op. cit.*

(13) Arxiu Municipal d'Algemesí (A.M.A.).

(14) Evidentment es tracta de Cristòfor Vazquez, organista de la capella del Duc de Calàbria. Vide Josep Romeu Figueras, “*Mateo Flecha el Viejo, la corte literario-musical del duque de Calabria y el Cancionero llamado de Upsala*”, en Anuario Musical, vol. XIII, 1959, p. 69.

de l'aragonès Serrano devia ser gran, quan venen a reconèixer l'obra dos músics de la cort del duc de Calàbria, virrei de València, centre irradiador d'una afamada cultura —literària i musical— florent a la primera meitat del xvi.

Després d'aquest examen, el 2 de març de 1547, els Jurats de Sueca contractarien Serrano de per vida per afinar l'orgue una vegada a l'any o «*tantes vegades quantes necessari serà e per los Jurats request serà*» (Doc. II). L'organer percebia un salari anual de 5 lliures i 5 sous, i les despeses, sempre que fossen per causa fortuïta «*com és de ayqua, algun colp o encontre*», serien sufragades per la universitat.

A Pere Serrano le seguiren trobant als Llibres dels Jurats successivament, signant albarans com el reproduït al document 3, fins 1555. Dos anys després, seria contractat a Algemesí per construir un orgue en l'església de Sant Jaume.

Juntament amb Pedro Serrano hi treballaren en la construcció de l'orgue, fusters i pedrapiquers, encarregats del bastiment de l'obra, i s'aprofità l'avinentesa per fer altres obres en l'església. Magí Nati de València i un company perceberen 150 sous «*per fer el tabernacle per a l'església en veneració del Sanctissim Corpus*» i frare Francesc, pintor, 100 sous «*per daurar lo tabernacle*». El pedrapiquer Pere Vilanova signà una obligació a 26 d'octubre de 1545: «*Yo, mestre Pere Vilanova, pedrapiquer, promet readreçar, ço és, ci cerà mester... lo arch per als òrgues. Està fet hun pam o dos a causa de cer maça alt, que tota hora que l'ocasió requerà fer-o, a més despeses*». Mestre Gregori, fuster, cobrarà 8 lliures i 13 sous el 4 de novembre de 1545 «*per la fusta avem comprat per als revoltos baix dels òrguens e bastiment*» i sis sous «*per lo port de la robles a València a casa del fuster*». En novembre de 1546, es retribuí amb diverses quantitats als «*carreters de València per quatre quarretades de fusta que han portat per als òrguens*», a Jaume Burguera i altres, «*per portar deu càrregues d'algeps per a l'obra dels òrguens*», a Sebastià Angel i Jaume Monralles, obrers de vila, «*per cinc jornals en la sglésia en la obra dels òrguens*», i a Pere Bayona, pedrapiquer, «*per obrir hun portal del cor de la sglésia a la capella dels orguens*».

L'orgue, doncs, tenia una capella pròpia a prop del cor. Finalment, en gener de 1547, un pintor, frare Francesc, probablement el mateix que daurà el tabernacle, pintaria les portes de l'orgue.

LLUÍS FERRER

Fins la construcció d'aquest nou orgue per Pedro Serrano, les festes religioses eren accompanyades per joglars i músics forasters que s'hi desplaçaven a posta el dia de la solemnitat. Diumenge de Rams, Pasqua, Sant Pere, la Mare de Déu d'Agost i Nadal eren les festes més celebrades, engalant-se la població amb murtra sobre els carrers

i patrocinant el Consell menjars populars que atreien una nodrida concorrència dels menesterosos de la rodalia. Encara en 1542 vingueren a Sueca «*Bernat y sos companys, sonadors de València, per sonar la festa de Sant Pere*».

Una de les característiques dels organistes suecans durant gairebé tot el període que aquest ofici revestí un cert prestigi i consideració —fins a mitjans segle passat— va ser l'alternància amb l'orgue del càrrec de mestre d'escola. Tanmateix, i contribuint a la hipòtesi que no hi havia orgue anterior al de Serrano, els mestres dels anys immediatament anteriors al nou orgue, no estaven vinculats al càrrec d'organista. Així, Alonso Dies de Navarret, en 1539, amb un salari de 16 sous i 8 diners mensuals; Miquel Blanes, «*mestre scoles de legir e scriure*», en 1541, amb 12 lliures anuals, i Jaume Serra, també amb 12 lliures a l'any, que «*entrà a servir lo mestre de escola*» el 1 de desembre de 1542. Aquest Jaume Serra, metge, «*mestre en arts*» i «*mestre de les scoles*», que encara trobem en 1547, ja amb 14 lliures anuals, serà el darrer mestre independent del càrrec d'organista, puix en contractar Lluís Ferrer, aquest uniria amboos oficis.

El nou orgue de Serrano va ser estrenat en les festes de Nadal, Capdany i Reis de 1546, per mossèn Lluís Ferrer («*a Anthoni Ramon quinze sous per portar a cavall lo sonador del orgue, de València a Sueca, e tornar-lo a València*»). Durant aquest breu sojorn a Sueca, Ferrer s'allotjà a l'hostal de Batalla en companyia de l'organer Pedro Serrano: «*a Francès Batalla, hostaler, 66 sous i 9 diners, per son salari de taula, llit e servici que aquell féu a mestre Pere Serrano, organista, e a la companyia, per quaranta dos dies que stigueren en sa posada, e XV dies que.y stigué mossèn Luís Ferrer, quant vingué a festes de Nadal, Capdany e los Reys, per sonar l'orgue*».

Degué convencer Ferrer a l'auditori, perquè un mes després, en febrer, seria contractat pel Consell «*per sonar lo horgue e tenir les scoles de ensenyar los chichcs de legir y scriure*» amb un salari anual de 20 lliures, i que seria augmentat posteriorment a 25.

PERE SANCHIZ, JAUME ORTA, MARTI LLOPIS, JOAN EDO, JAUME EXEREZ

A Lluís Ferrer encara el trobem en març de 1548, però el dia de Sant Tomàs d'aquest any «*entrà ha servir lo venerable mossèn Pere Sànchz prevere, per a sonar lo hòrgue e tenir les scoles a rahó de XXIII lliures lo any*», que li serien augmentades a 25 l'any seguent. Tal vegada Pere Sànchz no fos certament un organista «professional», en la mesura que ho foren alguns dels seus successors; va estar dos anys, fins Nadal de 1550, però hi tornà en 1553 per estar-hi escassament el mes de gener. Potser Sànchz fos un prevere més de la parròquia de Sant Pere amb alguna habilitat musical, que era contractat

provisionalment pel Consell mentre es cercava un organista de debò: és a dir, faria substitucions.

En substitució de Sànciz, entrà en Nadal de 1550 un altre prevere, Jaume Orta, retribuit amb 20 lliures anuals, que moriria en juliol de 1551, havent estat d'organista, doncs, només sis mesos. Ràpidament es cobrí la vacant, i en agost els jurats contractaren un altre prevere, mossèn Martí Llopis:

«*A XXI de agost 1551, fonch conduït lo venerable mossèn Martí Llopis, prevere, a efecte de sonar lo horgue y mostrar de legir, scriure, als chics de les scoles, per temps de hun any. Dóna-li la universitat per son salari XX lliures, pagadores en tres terses, y los chics han de pagar en sta forma: ço és, los de beseroles, a rahó de nou diners lo mes; los de llibres, a rahó de un sou lo mes; e los que scriuran, a rahó de setze diners.»*

Aquest contracte palesa suficientment l'status dels organistes —sovint de curta durada— que s'hi succeïren a Sueca després de la construcció del nou orgue per Pedro Serrano i fins a finals del XVII en què assoliran major estabilitat. És a dir, l'organista —quasi sempre un capellà— és contracta per a l'exercici de dues tasques: el sonar l'orgue en les solemnitats i la docència dels fills dels camperols més enriquits. Aquests, que controlaven el càrrec dels Jurats, procuraven, a l'hora de cercar un organista, que es satisfesera al mateix temps l'aprenentatge dels seus infants. El document anterior és particularment interessant car ens assenyala que a banda el salari percebut de les arques municipal, el mestre-organista cobrava també dels escolars, aspecte silenciat fins ara en la documentació. De la mateixa manera, l'organista participava també de les almoines ofertes pels fidels al culte de la parròquia, com veurem més avanç. L'organista podia, a més, tenir càrrec del pes públic —tasca que veiem també en mans de Martí Llopis— o regir l'escrivanaia de la Cort.

Martí Llopis, que ja hem dit que se'l contractà a 22 d'agost de 1551, va ser acomiadat pels Jurats el 7 de gener de 1553; en aquesta data, li donaren 42 sous «*per son just salari de sonar lo horgue y servir lo pes y ensenyuar los chics, y és per porrata fins a huy que és expedit*». No sabem ben bé el que hi va passar, perquè la documentació de què disposem és de caire econòmic, i per tant, no s'interessa ni s'estén en consideracions majors. El fet és que el seu substitut, Pere Sànciz no hi va estar ni un mes, ja que el 31 de gener de 1553 se li abonaren 18 sous «*pels dies que és stat conduhit per a les scoles y sonar lo horgue*». Al cap de tres mesos, en abril, els jurats o el síndic de Sueca es desplacen gairebé setmanalment a Gandia «*per negociar ab lo senyor Mestre (de Montesa) sobre lo negoci del horganiste*». El 25 d'abril, el síndic, Bernat Adam, estigué en Gandia «*en companyia del organiste*», però no se'n explicita el seu nom ni l'afer que s'hi ventilava. L'afer es resolgué quatre mesos més tard, quan en 1 d'agost de 1553 era contractat com a organista i mestre d'escola, mossèn Joan

Edo, amb un salari de 20 lliures anuals. Encara trobem Edo en març de 1555, però un any després, en maig de 1556, hi ha un nou organista, Jaume Exèrez. Sembla que aquest només va estar contractat un mes, ja que l'únic document que hi trobem referent, datat en 31 de maig, assenyala que se li donaren 20 sous «*per una mesada*», sense que tornem a saberne res més.

ALONSO PERIS, ALONSO FLORES

Després d'aquesta ràpida successió d'organistes de curta volada —és a dir, amb breu arrelament a la parròquia de Sant Pere—, ens trobem al cap d'any i mig, amb mestre Alonso Peris, contractat en 1 de novembre de 1557. Alonso Peris és el primer organista seglar —no «prevere»— que exerceix el càrrec a Sueca; era sastre d'ofici. Tal vegada per no incloure's entre els preveres de Sant Pere, mestre Peris s'encarregaria només de l'orgue, i no, com els seus antecessors, de la docència dels escolars, tasca que continuaria aparellada a la condició eclesiàstica. Així, dos mesos abans de contractar Peris, la universitat encarregà les escoles, el 31 d'agost de 1557, al prevere Joan Font, amb un salari de 230 sous anuals, qui seria substituït per Pedro Ruiz en 1561. Alonso Peris s'hi dedicava, doncs, tan solament a l'orgue, «*comprès lo manchar*», i hi estigué 6 anys, fins ara, un rècord. En total Peris acompliria tres etapes distintes al front de l'orgue. Sembla que es tractava d'un veí amb certes aptituds musicals que cobriria les vacants deixades per organistes més prestigiosos, fins que tornassen a contractar-ne un de nou. Tanmateix, les etapes no foren curtes. La primera hem dit que durà sis anys, la segona, dos (1566-1568) i la tercera, més llarga, 13 anys (1577-1590). Ja en aquesta tercera etapa, Alonso Peris és anomenat *«hermità de Sales»*, i cal per tant, incloure'l en la nòmina d'aquelles persones mig ascètiques mig indigents que habitaven —i en tenien cura— l'ermita de la Mare de Déu de Sales, anteriors a l'adveniment de l'orde franciscana que hi erigiria el Convent el 1613.

Aquesta separació momentània entre l'organista i el mestre d'escola, ens pot aclarir millor la diferència econòmica entre ambdós càreecs, que hi quedava obscura quan s'ajuntaven en una mateixa persona. En efecte, els organistes-mestres d'escola anteriors percebien un salari en conjunt de 20 lliures anuals (400 sous); ara, l'organista en percebrà 225 sous, i el mestre d'escola 230, amb la qual cosa, la separació d'ambdós oficis li encaria a la universitat 50 sous més.

La primera etapa d'Alonso Peris es clou en 1564 quan es tornen a reunir en la persona d'Alonso Flores els dos càrrecs. Fins ara, els mestres, foren nadius o de parla castellana —castellà, aragonès, etc.— veien ràpidament catalanitzat el seu nom en la documentació; Alonso Flores no sols conservà el patronímic original, sinó que aconseguí

que els Jurats el considerassen «*maestre de escuelas*», encara que dónàs les classes a la «*scola*».

Alonso Flores, tanmateix, només hi va estar un any, 1564 —a no ser que el «*frare Alonso*» de 1590, vint-i-sis anys després, fos la mateixa persona— i des de les primeries de 1566 ens tornen a trobar amb el sastre Alonso Peris en la seu segona etapa que ja hem esmentat. Immediatament, en tornar-se a separar ambdós oficis, un altre mestre, Gaspar Adam, es farà càrrec de l'escola.

NICASI ÇORITA, PERE MONYÓS

Els sucessors d'Alonso Peris, Nicasi Çorita (1570) i Pere Monyós (1573) són els primers organistes que adjunten a aquest títol el de «*mestre de cant*». Çorita s'ocupà només de l'orgue i de la capella de cant, mentre un clergue tonsurat, Francesc Gasara, dirigia l'escola. Com tots els mestres o organistes forasters, Nicasi Çorita vivia en una casa llogada per la universitat a algun particular, generalment vídues. Creiem que Nicasi Çorita és el mateix que apareix com a mestre de capella de la catedral de Tarragona els anys 1578-1586, autor d'una col·lecció de motets impressos a Barcelona en 1584. Apareixen distintes obres seues manuscrites en diferents catàlegs i manuscrits (15). També als catàlegs del segle XVII de la Catedral de València i el Patriarca, publicats per Climent (16). Sobre Çorita diu Calahorra: «*H. Anglés habla repetidas veces de Nicasio Zorita, maestro de capilla en Tarragona desde 1578 a 1586, como perteneciente a la que llama escuela aragonesa de polifonía, encabezada por Melchor Robledo; si bien desconocemos la documentación que avala su afirmación*» (17).

Esperem que aviat els musicòlegs en fassent un estudi sobre l'obra d'aquest gran polifonista que va merèixer severes observacions d'un teòric tan tradicional com el célebre Cerone. Confiem que les seues obres degudament transcrites passen prompte a formar part del repertori habitual dels nostres cors i orfeons.

Pere Monyós reassumeix la tasca de la docència juntament amb l'orgue i la capella de cant. Tanmateix, el buit documental entre 1573 i 1577 no ens permet destriar en quin moment seria acomiadat i substituït per Alonso Peris, ja en la seu tercera etapa. El fet és que en 1 de juliol de 1577, el nou mestre d'escola és Diego de Castro, i des de l'11 d'octubre del mateix any, l'organista és el sastre Peris. Mentre

(15) ANGLES, Higinio, “*Mateo Flecha. Las Ensaladas*”. Diputació Provincial de Barcelona, 1955, pàg. 20. I “*La música española desde la Edad Media hasta nuestros días*”. Diputació Provincial de Barcelona, 1941, pp. 35 i 57.

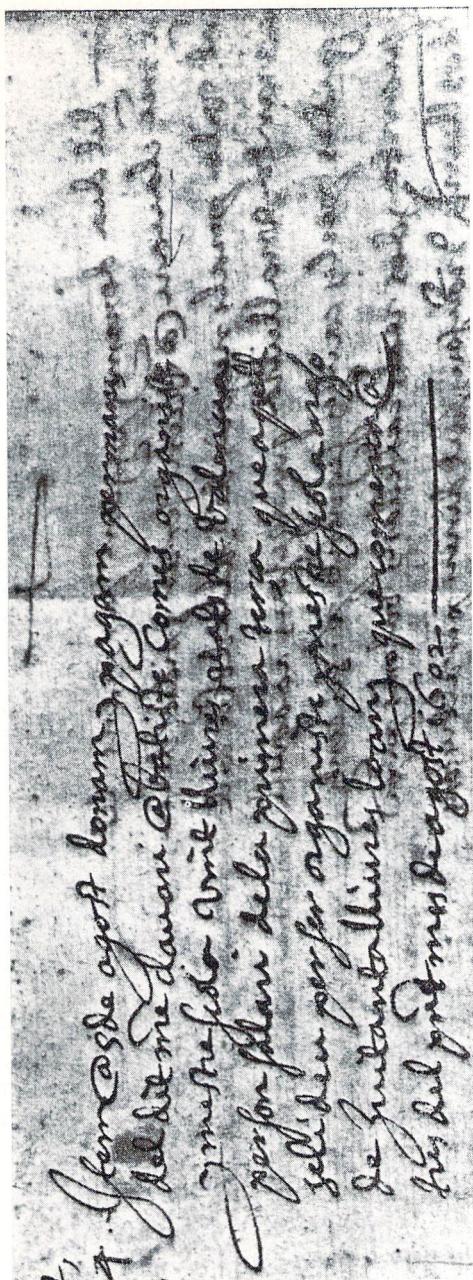
(16) CLIMENT, J., “*La música en Valencia en el siglo XVII*”, Anuario Musical, vol. XXI, 1966. I Climent-Piedra, “*Juan Bautista Comes y su tiempo*”, pp. 212, 215, 217 i 219, i 150 i 160 respectivament.

(17) CALAHORRA, P., *op. cit.*, vol. II, p. 183.

6 From C & S the dark brown spots
@ granular organic surface take
about three years to settle
since before then it remains @ in the
solid soft state & prevents further
decay.

The first stage of the process
is the formation of a thin layer
of fine granules which are
then washed away by water
leaving a thin skin of the
material deposited upon it.
After C & S have been applied
the granular material is
washed away leaving a
thin skin of the material
deposited upon it.

27. Agost de 1858. Llorenç i organer amb ell.
Ara estem a Sueca. Estem organer. Comes, Guerau i l'organer En Pere Serrano.

Documents de l'Arxiu Municipal de Sueca que testifiquen l'estada en aquesta ciutat dels músics Corita, Comes, Guerau i l'organer En Pere Serrano

aquest darrer continuà fins el 20 de gener de 1590 en l'orgue, Diego de Castro seria substituït en 1586 per Francisco Gómez de Castro, qui afegiria a la docència els càrrecs de manteniment del rellotge, del pes públic, de les robes de l'església i de bastir el «monument» en la festa del Corpus.

En 1588 apareixen novament els músics forasters que hi acodeixen a festes. A la de Sant Pere d'aquest any hi vingueren «menestrils e tres tiples d'Alzira». A Sueca mateix, hi havia format un grup de cantors, encapçalats per Pere Vinyoles i Miquel Frígola —futur organista— que cantaven en les festes de Sant Pere i altres solemnitats. Així els veiem també en 1588 i 1589. Tal vegada els cantors emprassen els cantorals enquadrernats per Francisco Gómez de Castro, a qui els Jurats havien donat en 1589 46 sous «per haver enquadrnat dos llibres de cant de la sglésia».

FRARE ALONSO, MIQUEL FRÍGOLA

Si hem dit que Alonso Peris abandonà l'orgue en 20 de gener de 1590, el seu successor, un tal «frare Alonso» només va estar «quatre mesos e huit dies de sonar l'orgue», fins a juny de 1590, any en què Miquel Frígola encara era cantor. De frare Alonso ja hem suggerit que podria ser Alonso Flores, si bé no hi ha res que ho confirme. L'any següent, 1591, Miquel Frígola recolliria dels Jurats 1235 sous, desglossats en les següents partides: 30 lliures «per enseñar los chics en la escola», 20 lliures «per sonar lo horgue», 6 lliures per tenir «conte del relonge» i 5 lliures i 15 sous per tenir «càrrec de la roba de la església». A aquests càrrecs afegiria també el d'escrivà dels Jurats de Sueca, cosa que li reportaria 300 sous anuals més. Aquestes grans responsabilitats li serien parcialment deslliurades en 1594, quan Pere Tarin, i més tard, Agustí Munyoç (1595) i Joan Batiste Ferrer (1597), s'encarregaran de l'escola. Les altres tasques continuaran en mans de Miquel Frígola fins 1597, és dir, 7 anys justs d'organista.

En aquest set anys, a banda dels cantors de Sueca, al front dels quals ja hem dit que hi eren el mateix Miquel Frígola i Josep Vinyoles, venien també a les festes de Sant Pere uns menestrils forasters: Hieroni Ayala, Juan Tudó, Melcior Lares i Macià Esparça, tots retrabuïts amb 10 lliures, 10 sous i 10 diners «per haver vengut a sonar en les primeres vespres, matines y missa, y segones vespres» en la festa de Sant Pere, en 1593, 1594 i 1595.

JOAN LLOBREGAT, AGOSTI, JOSEP SANS

Jean Llobregat, amb 70 lliures a l'any, substituirà a Miquel Frígola en 10 d'agost de 1599. Paralelament, el mestre d'escola Miquel

Rebolledo substitueix en juny del mateix any a l'anterior mestre, Joan Baptista Ferrer. Llobregat no arribà a l'any, i en maig de 1600, ens trobem d'organista un tal Agostí, dotat amb 75 lliures anuals. Agostí reuní novament l'orgue i la docència escolar, però ja hi era fora en 1602, any en què Josep Sans, antic estudiant de cant de la parròquia de Sant Pere, era organista i mestre d'escola, amb un salari novament rebaixat a 70 lliures anuals. Josep Sans només durà uns quants mesos, perquè el trobem entre febrer i juliol, i en agost hi ha un nou organista i mestre d'escola, Batiste Comes.

BATISTE COMES

Segurament es tracta del famós Joan Baptista Comes, estudiant recentment per Climent i Piedra. Segons aquests autors, la vida de Comes durant l'1 d'agost de 1596, data en que surt del «Colegio de Infantillos» de la catedral de València, i 1605, any en què va ser nomenat mestre de Capella de la catedral de Lleida, és la més oscura (18). Suposen que de València es traslladà directament a Lleida, on començaria a ascendir. Tanmateix, Comes estigué a Sueca des d'agost de 1602 fins al 3 de febrer de 1603, retribuït amb 80 lliures anuals, la més alta assignació que havia percebut fins ara un organista de Sueca.

D'altra banda, no coneuem altre músic amb el nom de Comes durant aquest temps, i amb el nom de Batiste Comes apareixen «cinch quaderns ab cubertes de pergamí, de Misses» en el catàleg de 1669 de la Seu de València que publica Climent (19).

ANTONI DE SOSA, LLUÍS PRESÈNCIA, JAUME ESPASA, VICENT JAFER

En aquest temps, els Jurats havien arribat a un acord amb els cantors que celebraven la «festa del gloriós Sant Pere a cant de orgue» i en 1602 veiem un organer, «mestre Pau, organiste», que es reembolsà 150 reals castellans (14 lliures, 7sous i 6 diners) «per haver adobat i affinat lo orgue y les manches de la església». Aquest organer succeïria Pedro Serrano, el constructor de l'orgue, en les feines de reparació i revisió de l'instrument (20).

(18) CLIMENT-PIEDRA, *op. cit.*, p. 28-29.

(19) CLIMENT-PIEDRA, *op. cit.*, p. 162.

(20) Creiem que hem d'identificar a aquest organer amb Pau Sabater, que tenia al seu càrrec el manteniment en bon estat dels orgues del Patriarca. Vide. Anuario Musical, vol. XVII (1962) del CSIC, Institut Espanyol de Musicologia, Barcelona. «Organistas valencianos de los siglos XVII y XVIII», per Joaquim Piedra, pàg. 142.

Antonio de Sosa, organista des de 1 d'abril de 1603, i que tampoc arribaria a l'any, rebé la primera terça del salari (15 lliures) anticipadament «*per ser pobre*». A l'any del contracte, els Jurats tornaren a posar Joan Llobregat, tant d'organista com de mestre d'escola, però amb un salari menor —65 lliures— que el que li donaven anteriorment. Sembla que la recontractació de Llobregat era provisional, fins trobar-ne un millor. Aquest seria Lluís Presència, qui començà el 10 d'agost del mateix any 1604 —quatre mesos només havia estat Llobregat. Presència, organista i mestre d'escola, aconseguí deu lliures anuals més que Llobregat, és a dir, 75 lliures.

Presència hi va estar com a mínim dos anys, puix que encara el trobem en novembre de 1606 tanmateix, la sèrie documental s'interromp en aquest any i no continua fins 1610. En 7 de juliol d'aquest any Jaume Espasa era l'organista i mestre d'escola, amb un salari de 65 lliures anuals, i amb el títol adjunt de «mestre de Capella» i encarregat del pes públic. El 20 de setembre, Espasa cobrará un plus de 21 lliures i 6 sous «*per haver cantat des de Nadal fins a huy*». I dos mesos després, ja hi ha nou organista i mestre d'escola: Vicent Jàfer, amb 75 lliures anuals; acomiadat dos anys després, en juliol de 1612, en què se li donen 37 sous i 6 diners «*per nou dies à servit en son offici après que és stat despedit*». Mentre Jàfer era organista, el mestre de capella era una altra persona: Pere Pacheco, retribuit amb 24 lliures «*per cantar totes les festes principals i les tocants a la Confraria de Sales fins al dia de la Concepció de la Mare de Déu del any passat mil sis-cents y deu*».

ELS GUERAU

Com a successor de Jàfer, els Jurats contracten a Francès Guerau, a raó de 75 lliures l'any, començant el 12 de juliol de 1612. Mentre tant, son pare, Pere Guerau, estava al front dels cantors, remunerats amb 24 lliures anuals «*que se'l són dóna als cantors per les festivitats que han cantat en tot lo any passat fins al dia de Nadal passat*». Dos anys després, en setembre de 1614, Pere Guerau és considerat «mestre de Capella»: «*Item, dit dia [18], donam y pagam a Pere Guerau, mestre de Capella, sinch lliures per les dos festivitats cantaren del patró nostre Sent Pere*». I a més, se l'associarà amb el fill, Francès, en una gestió comuna de l'orgue i l'escola: «*Item dit dia, donam y pagam a Pere Guerau i son fill, trenta-set lliures deu sous per son salari de mich any han servit en son offici de organiste y mestre scola de la present gueren junts fins el 23 de juliol de 1621 en què foren acomiadats: vila. Lo qual mich any finirà a 12 del mes de octubre, Pare i fill estiguerent junts fins el 23 de juliol de 1621 en què foren acomiadats: donam y pagam a Pere Guerau nou lliures set sous sis diners per la porrata del temps que ha servit de mestre scola (i organista) de la pre-*

sent vila fins que l'avem despedit. Des del 18 de juliol, Batiste Castillo era el nou organista i mestre d'escola. En total, doncs, 9 anys en el transcurs dels quals el càrrec de mestre de Capella passà al fill, Francesc, el qual apareix diverses vegades com a cantor: «*Item dit dia (14-VII-1619) donam y pagam a Francès Guerau, mestre de Capella, tretze lliures 12 sous per haver cantat en la església a cant de orgue los tres dies de Pasqua, dia del patró nostre Sent Pere, ab professó i vespres, y lo dia que feren la festa en lo convent, del padre Baylón, ab vespres y professó.*» I 52 reals en 5-X-1619, «per les cantories dels dies de la festa de Sent Pere y del Benaventurat don Tomàs de Vilanova, ab professó general. L'encarregat de manxar l'orgue era un tal Antoni Bonastre, espècie de sacristà («*a Antoni Bonastre sinch lliures per la mijia anyada de son salari de manchador del orgue y acompañyar per les portes als pobres que porten llisènsia de sa excellència.*») que acabaria d'ermità a la muntanyeta dels Sants. Les «partitures» dels cantors eren importades de convents i monestirs, abastidors d'aquesta mena de gènere per a la majoria de les parròquies rurals. Així en 6 de juny de 1615, els Jurats pagaren quinze lliures a frare Cosme Calbó «*de la Orde de la Valldigna, per sinch quaderns ha fet en solfa y lletra y caplletres per al offici de la Nativitat de Nostre Senyor*». Probablement serien alguns d'aquests quaderns els que encara conservem a l'Arxiu Municipal de Sueca com a cobertes de Llibres del Justícia o dels mateixos Jurats.

En quan a organers i orgues, trobem a Baltasar Merino, encarregat de revisar i afinar l'orgue construit per Serrano setanta anys abans: el 14 de febrer de 1621, els Jurats li donen set lliures i deu sous «*per lo consert de adobar lo orgue, de un any que finí en lo mes de janer propassat*». A Merino l'anomenen «*mestre de fer òrguens*» (21). Paral·lelament, els protocols notarials de Bonastre conserven la venda d'un orgue del convent de Sueca a la vila d'Alberic: el 14 de març de 1615, «*Hieroni Palau, llaurador, habitant de la vila de Alberic, Jurat en Cap de dita vila, en nom del síndich de dita vila... confessa deure a Joseph Vinyoles, síndich del Convent y Monestir de Nostra Senyora de Sales, cent trenta sinch lliures reals de València, per lo preu e valor de un orgue ab tots sons instruments y coses tocant a dit orgue, de la bondat y valer del qual se té per content y satisfet... promet pagar la mitat a Sant Joan de juny 1616 y la altra mitat a sent Joan de juny 1617.*» No sabem res d'aquest orgue, ni del seu constructor ni de com havia anat a parar al Convent, erigit dos anys abans; la qüestió és que la venda no es consumà i en 1618, Josep Vinyoles, síndic del convent, restitueix el que havia percebut, quedant-se l'orgue al Convent (22).

(21) A Balthazar Merino el trobem signant un albarà el 4 de novembre de 1608 per “**adobar y templar el organito de la Capilla de Nuestra Señora de la Antigua...**” en el Patriarca. Vide CLIMENT-PIEDRA, *op. cit.*, p. 33.

(22) Agrairem a Josep Lluís Fos, erudit que treballa en l'Arxiu de Protocols Notarials de Sueca, el haver-nos facilitat aquesta dada. Per majors notícies sobre el convent de Sueca, veure FERRÍ, A. de S., *op. cit.*

Bernat Castillo, que ja hem dit entrà en 18 de juliol de 1621 en substitució dels Guerau i que assumiria també, a banda l'orgue i l'escola, el títol de mestre de Capella, és el darrer organista d'aquest segon apartat, puix que en 1623, any en què encara hi és, s'obri un parèntesi obligat a causa del buit documental que no es clourà fins 56 anys després, quan en 1679 comencen els Manuals de Consell conservats.

III

Aquesta tercera etapa, casualment encetada per la reanudació de la documentació de la dècada dels setantes del segle XVII, es caracteritza per una major estabilitat dels organistes en qual al temps d'exercici. Si en menys de cent anys (1547-1623) hi hagué 22 organistes, alguns d'ells amb diverses etapes, en aquests quasi dos-cents anys (1679-1853) només 7 organistes omplen el període.

ALONSO XERES (abans 1679; 1680-1688)

La primera dada que tenim d'aquest període i d'aquest organista, és precisament la del seu acomiadament, esdevingut a 24 de febrer de 1679, el Justícia i Jurats de Sueca «...determinaren qu.es despedixca al mestre Alonso y qu.es conducte a Francisco, en nom d'él, per lo mateix preu que està conduit lo dit mestre Alonso, atenent que fa millor lletra per a mostrar als chics de la escola y és millor organiste.» Malgrat que el document no explique els cognoms, la identificació sembla fàcil: en juny de 1680, trobem a «Francisco Hernandes, organiste» actuant de testimoni, i en la sessió del Consell de 25 de juliol de 1680 «...fonch propossat per dit señor Jurat que per quant lo organiste que la present universitat de Sueca tenia, se ha despedit de la present universitat de Sueca i així que és de voler y parer que es parle a Alonso Xerès, organiste que en altre temps a seguit organiste de dita universitat, attento als servicis que aquell a fet. Y tots són de voler y parer de que se li enbie recado a dit Alonso Xerès organiste, de que si vol consertar-se en dita universitat per a tocar lo orgue de dita universitat». Aquest Alonso Xerès que ja havia estat organista, pot ser el mateix que és acomiadat al primer document. En resum, Xerès va ser organista durant un temps no conegut fins 1679, en què seria desplaçat per Francisco Hernandes, i en anar-se'n aquest immediatament en 1680, ho tornaria a ser per un període de 8 anys, fins que en 1688 el Consell decideix contractar novament a Francisco Hernandes.

FRANCISCO HERNANDES (1679-1680; 1688-1689)

La trajectòria d'aquest organista és bastant curiosa, contractant-se i abandonant immediatament, per dues vegades consecutives, el càrrec. Contractat primerament en 24 de febrer de 1679, en 25 de juliol de l'any següent se'n va de Sueca, on tornaria al cap de vuit anys, novembre de 1688, demanant 150 lliures de salari anual per l'orgue i l'escola: «*com actualment es troba hun organiste per aver-se de conduhir per a organiste y mestre de Música, y per a en quant a mestre de Escola... el qual demana de salari anualment, cent y cincuenta lliures reals de València. Y havent passat a votar, fonch de voler y parer el Magnífich Concell que es vecha si serà possible el conduhir-lo per menys cantitat, y si cas fos que no es pogués ajustar per menys cantitat, que els señors Jurats li donen per cascun any les dites cent y cincuenta lliures.*» Sembla que no li les donarien les cent i cincuenta lliures, o al menys ell mateix les rebaixaria perquè el contractasen per més temps, car dos mesos després, en 1 de gener de 1689, torna a insistir demanant ara 140 lliures i contracte per 4 anys: «*...com Francisco Hernandes, organiste, es vol conductar de organista y mestre de escoles, dela Parroquia de Çueca y de la universitat, ab tal emperò, que se li acha de dar anualment cent y quaranta lliures reals de València, y que es faça acte de la dita conducció per a dits quatre anys. Y havent passat a votar...*» El Consell determinà que, com al cas anterior, tractaren de donar-li menor quantitat, però si no podia ser que li donassen el que demanava. Tanmateix, Hernandes, 27 dies després, proposa al Consell un nou organista, Valero Manzano, per tal que ell puga anar-se'n a la capella de Sant Martí de València i col·locar-hi el seu fill: «*...per a que ses mercès sabesen que Francisco Hernández desija la universitat i magnífich Concell li faça un gust en venir bé, que mossèn Valero Manzano, prevere, es conduïxca en organista y mestre escola, donant-li cent y vint lliures de salari y una ajuda de costa per a dur la roba, pera que lo dit Francisco Hernández puxa passar de continent a la de Sant Martí y veure si podia acomodar a son fill...*» El Consell, «*atento el dit F. Hernández espera la dita conveniència per a son fill y dóna perçona apta per al ministeri de organista y mestre de escola*», accepta la renúncia i ja no hi tornem a veure Hernández.

VALERO MANZANO (1689-1710)

El «licenciado» Valero Manzano, recomanat per Hernandes, cobriria la vacant que deixava aquest en 1689, amb un salari de 120 lliures anuals. Tanmateix, en data no coneguda, Manzano deixà l'escola i es dedicà només a l'orgue. Davant les queixes dels veïns perquè el seu successor en l'escola, Josep Miralles, *es muy torpe*, els Jurats,

després de tractar, el 23 de desembre de 1709, que Manzano torné a l'escola —el qual addueix que «no podía, porque por la edad, tenía ya la vista muy cansada», contraten «un buen moço» que hay en *Albalate de la Ribera*» (Vicent Hervàs). Aquest mateix dia Valero Manzano cobrarà les 50 lliures anuals que percebia de «tañer el órgano de la Parroquial» i quatre messos després, el 16 d'abril de 1710, trobem la darrera «carta de pago» espedida a mossèn Manzano, pels atrassos que se li devien (23).

VICENT HERVÀS (1710-1745) (24)

Vicent Hervàs és la figura senyera dels organistes de Sueca. La troballa d'algunes partitures seues a Barcelona, exigeixen una major atenció. L'origen d'Hervàs encara ens és desconegut, tot i que el seu cognom podria fer-lo procedir de l'Alcúdia de Carlet. De tota manera, sabem que no era de Sueca, com s'ha cregut fins ara, puix que el primer document que fa referència a ell en l'arxiu municipal de Sueca, l'anomena «*buen moço que hay en Albalate de la Ribera*». Al Document IV transcrivim l'acta que el va nomenar mestre d'escola i organista de Sueca, després d'haver rebutjat el càrrec mossèn Valero Manzano. En virtut d'aquest nomenament, Hervàs percebia un salari anual de cent lliures, més casa franca procurada per la universitat, lliure i exempt de tot tipus de peita i impostos, cosa que l'eximeix de figurar entre els contribuents recollits als Llibres de l'Equivalent. El primer rebut —«*carta de pago*»— signat per Vicent Hervàs és de 2 de maig de 1710, transcrit al Doc. V. Succesivament anirà signant aquestes àpoques fins que en 18 d'octubre de 1716, l'Ajuntament decideix contractar-lo per a un temps de sis anys (Doc. VI). Anteriorment, en 1713, se'l considerava ja mestre de Capella i confessà rebre 8 lliures «*por la música que cantó en la festividad del señor San Pedro*», i en 1714, 16 lliures per cantar «*en los días que estuvo Nuestra Señora de Sales en la Parroquial de dicha universidad, que la baxaron para ymplorar al consorte de su Hijo precioso, la serenidad del tiempo, y en el dia y fiesta de Gracias, que se le hizo el dia que la bolbieron a su Convento*».

Succesivament, Hervàs seria renovat en el càrrec d'organista i mestre d'escola cada sis anys fins la seu mort esdevinguda en 1745. L'única variació que presenten els contractes posteriors es refereixen al salari, augmentat a 115 lliures anuals, mentre que en contrapartida

(23) D'aquest mateix any tenim una dada anterior, quan els jurats de Sueca, el 25 de juny de 1679 “determinaren que lo síndich anàs a València y parlás en lo religiós que està en Sant Francés de València, que entén en adobar los orgues, que veja si podrá venir a regonèixer lo rellonge de la parrochial de la present universitat y adobarlo” (A.M.S. *Actes Capitulars*, 1679, fol. 72). Tal vegada aquest religiós s'hagués desplaçat altres vegades a Sueca per adobar l'orgue.

(24) A.M.S. *Protocols notariais de l'Ajuntament*, 1710.

Confeso el abuso finado, ayer deceló D.
El vicente Balaguer Clavariis & Costa Universitario
muerto y ochenta días sueldo, y ochos días más
y se paga la herencia que fomenis en viviendas
de viviendas de ~~el~~ ~~el~~ año 1733 y por cada
verdad a doce escudos al Balancín ayer
27 Agosto 1733

Vicente Balaguer
Organista

158218 J.

Dakem

deixava l'Ajuntament de procurar-li casa franca, segurament perquè aquell hauria trobat ja un bon allotjament.

En definitiva, Vicent Hervàs hi estigué a Sueca 35 anys, al curs dels quals aconseguí prestigiar l'ofici d'organista fins a tal punt, que si quan entrà era un perfecte desconegut, la seuva vacant requerí un concurs per oposició amb nodrida concorrència.

OPOSICIONS A ORGANISTA DE SANT PERE EN 1745

El 19 d'agost de 1745, l'Ajuntament debatí en sessió els memorials dels pretenents a la vacant d'Hervàs, així com les cartes de recomanació en favor de dos opositors (Josep Marco i Joaquim Alfonso) pel Comte de Faura i l'intendent del regne, respectivament. Demanaren parer al clero sobre la retribució del nou organista, respondent els capellans que «*solo le admitirán en la distribución de lo votivo, pero no en las de amortizado*», com feien amb Hervàs. És a dir, que excepte les almoïnes, el clero s'apartava «*assí de la elección de sugeto para dicho empleo como de contribuir en cosa alguna para la manutención de dicho organista*». Després de diverses discussions, el 2 de setembre, alguns regidors votaren en favor de mossèn Miquel Muñoz, natural de Sueca, mentre que la resta dels regidors i el batle, per excusar-se davant les personalitats que havien fet recomanació en favor d'alguns interessats, acordaren la celebració d'oposicions «*para poder quedar bien con todos los empeños*». Acordaren també assenyalar els dies 15, 16 i 17 de setembre per a l'oposició, i designar com a examinadors a fra Joan Soler, dels jerònims, i organista del monestir de la Murta, i a Jeroni Iranzo, mestre de Capella i organista de Cullera. No hem conservat les actes d'aquestes oposicions, però si els memorials tramesos pels pretenents: set persones en total. Vicent Segura, organista de Polinyà, Miquel Muñoz, mestre de Capella i organista d'Alzira, eren naturals de Sueca, probablement haurien estat deixebles de Vicent Hervàs. A Miquel Muñoz, que hem dit havia estat proposat per alguns regidors, encara el trobarem més tard, en 1752, presentant-se a oposicions de mestre de Capella, a Gandia, on tampoc reeixí. En aquestes segones oposicions, Muñoz es presentà com a mestre de Capella d'Alberic (25). Els altres cinc opositors eren Josep Gans —organista d'Al-

(25) Colecció Higinio Anglés. Cuadernos de música antigua española bajo la dirección de Josep María Llorens Cisteró, número 5. "Tientos partidos". Juan de San Agustín. Vicente Hervás (siglos XVII-XVIII). Órgano. Transcripción y realización, Josep María Llorens. Diputació Provincial de Barcelona, Biblioteca de Catalunya. Barcelona, 1976. Els dos tientos que publica Mn. Llorens ocupen les pàgines 9-26 del quadern que hem ressenyat i estan tres del Ms. 1011, folis 57-62, de l'esmentada biblioteca, escrit a la primera meitat del segle XVIII, copiat per un desconegut col·leccitor deixeble de Fr. Antoni Tormo.

Mn. Llorens en fa un estudi musical competent d'aquestes peces aportant totes les dades històriques que es coneixien sobre Hervàs fins al moment de la publicació. Abans de publicar el seu treball es va traslladar personalment a Sueca per cercar documents,

gemesí—, Joaquim Alfonso —recomanat per l'Intendent del regne— Josep Marco, de Carcaixent —compositor i arpista, recomanat pel comte de Faura—, Jaume Ruiz de Valencia, i Joaquim Serra i Hervàs de l'Alcúdia de Carlet. Malgrat no conservar-se el dictamen del tribunal, el guanyador va ser aquest darrer, Serra i Hervàs, com se'n indica en un document posterior, inclòs al següent paràgraf. (Veure documents VII, VIII, IX, X.)

JOAQUIM SERRA I HERVÀS (1745-d. 1748)

Natural de l'Alcúdia de Carlet, d'on era també, probablement, el seu antecessor, Vicent Hervàs, Joaquim Serra i Hervàs guanyà les oposicions convocades a la mort d'aquell, en setembre de 1745. L'única dada que posseïm d'aquest organista és un memorial elevat a l'Ajuntament demanant que l'acceptassen de per vida. En la sessió de 20 de desembre de 1748, els regidors llegiren el següent escrit:

«*Ilustres señores, Joachin Serra, organista, vecino de esta universidad, suplicante a V.S., con el rendimiento devido, DIZE*

Que los magisterios de organista, de Capilla, de Gramática, de primeras letras y otros conferidos por oposición, es constante e inconcusa observancia que subsistan de por vida de el electo, sin dar lugar a nuevas oposiciones, hasta que por muerte o abstension, del Maestro, vaque el magisterio, como se experimenta en las ciudades y poblaciones de esta circunferencia, Supuesto esto, haze presente que por este mes de septiembre de 1745 obtuvo el suplicante el magisterio de organista de esta dicha universidad, como es notorio, y en la escritura de su admission que otorgaron los señores de este Ayuntamiento entonces, regularon el tiempo a quatro años, no teniendo presentes dichos señores ni el suplicante la devida observancia arriba referida, Y por quanto quedando la cossa en este estado, pueden en lo venidero resultar algunos inconvenientes, assí al Ayuntamiento como al suplicante, pretendiéndose lo contrario de la devida observancia, ajustado a la equidad y justicia, maiormente en el suplicante que ha habido de trasladar su cassa y familia y exponer la salud a los riesgos de extraño clima, es justa la precaución de dichos inconvenientes. Por tanto suplica a V.S. se dignen declarar mediante escritura, que la collación de dicho magisterio y mi admisión debe entenderse y ser de por vida, no concurrediendo en el suplicante justa causa que le inabilité, que amás de ser justicia sera gracia que espera merecer el suplicante de V.S. muy ilustres.»

però aleshores no havíem començat encara el nostre treball sistemàtic a l'Arxiu Municipal i no li vam poder facilitar la documentació que avui donem a conèixer. Des d'aquestes pàgines li agraïm el seu interès pels músics valencians i per Vicent Hervàs en particular.

L'Ajuntament, «atendido el buen proseder, christiandad, recto celo y aplicación del suplicante» acordà admetre'l «por todos los días de su vida».

La mancança de documentació relativa posterior ens impedeix saber quan morí i qui fou el seu immediat successor.

BERTOMEU SERRA (a. 1785-d. 1817)

Tal vegada fora Bertomeu Serra, el qual signà un albarà en 26 d'abril de 1785, atorgant haver rebut de la Confraria del Santíssim Crist, 6 lliures «por aver cantado dos motetes en la procesión de entierro del Viernes Santo» (26). Bertomeu Serra era mestre d'orgue i de primeres lletres en 1793, any en que demana a l'Ajuntament la construcció d'una eixida al carrer, de l'escala que portava a l'escola, puix que en estar situada aquesta dalt de l'Hospital, la visió dels cadàvers i la mala olor espardien els alumnes. En 1796 demanà un augment de salari a l'Ajuntament, i encara en 1817, el trobem signant albarans en la Confraria del Sanctíssim (27).

La propera dada ens porta al 31 de desembre de 1828, any en que Gaspar Orquin signà un albarà a la Confraria del Sanctíssim Sacrament, per valor de «diez reales vellón, y son pór tocar la música en los comulgares del mes de la fecha» (28). No hi ha cap notícia que ens permeta confirmar Orquin com a organista, malgrat l'albarà puga insinuar-ho.

IV

Els segles XIX i XX són més aviat escasos en notícies sobre orgues i organistes. La progressiva independència i separació entre les qüestions eclesiàstiques i municipals, comportà lògicament la rarificació de la documentació sobre el tema, en l'Arxiu Municipal. Tan sols hi trobem factures i rebuts per la música que s'executava en les misses de les festes patronals o en alguna solemnitat destacada, com ara el Corpus, i això pràcticament fins avui. Els dos darrers organistes que hem

(26) RIPOLLES PEREZ, Vicente, “**Músicos castellonenses**”, Castellón, 1935, pàgines 93-96. En aquesta última pàgina finalitza l'informe que realitzaren els membres del Tribunal d'oposicions Mn. Vicent Rodríguez i Mn. Manuel Just, organista de la catedral i Mestre de Capella del Patriarca respectivament, en el qual apareix Mn. Miguel Muñoz qualificat en tercer lloc. Signen aquest document el 25 d'abril de 1752.

(27) A.M.S. **Clero i culte**, Comptes de la Confraria del Sanctíssim Crist, 1785. Serra havia nascut el 1755, puix que al padró de veïns de 1797, tenia 42 anys i habitava al carrer Sant Cristòfor.

(28) A.M.S. **Clero i culte**, Comptes de la Confraria del Sanctíssim Crist, 1817.

pogut consignar són Mariano Escorihuela, també mestre d'escola, datat en 1853 (29), i José Silvestre, a qui li se mor una filla el 10 d'abril de 1864 (30).

En aquest segle, són diversos els organistes que han passat per l'església de Sueca. Així, el prevere Just Bellver, Bertomeu, Paco Granell —mestre de la banda local i que és el qui més temps va ocupar el càrrec—, Vicente Ros, Glòria Granell, Amparo Rodríguez —vda. de don Paco Granell— i en la Mare de Déu de Sales, Vicent Tercero.

Per a finalitzar aquest treball hem consultat d'altres fonts que malauradament no ens poden oferir una documentació tan ordenada com la que acabem de donar. La destrucció gairebé total de l'arxiu parroquial agrava la situació i només podem donar testimonis dispersos.

La revista «El Sueco» serà l'única base documental en la que ens podrem basar per a presentar l'orgue que va construir per a la parròquia de Sueca Pere Palop en 1927. Les grans reformes que es portaren a terme per aquells dies a la parròquia, també afectaren a l'orgue; el vell instrument situat a la dreta del presbiteri sembla que estava en molt males condicions i es va creure convenient construir-ne un de nou i situar-lo al cor sobre la porta principal de l'església.

Ja als diferents números de «El Sueco» de l'any 1926 apareixen notícies sobre les gestions i preparatius per a aquest nou instrument, i així veiem que a la Junta d'Obres de la Parròquia se acordó llamar al Sr. Palop para que dé explicaciones concretas sobre su proyecto y presupuesto del nuevo órgano (31). Sembla que no es va pagar l'import de l'orgue gràcies a l'aportació d'una sola persona com va passar en d'altres dispendis que van ocasionar les nombroses obres de la reforma, i que trobem detallades al llarg de la revista, figurant noms i cognoms dels donants. En la qüestió de l'orgue tothom va arrimar el muscle i veiem com l'empresari del Teatre Serrano va oferir la recapitació d'una sessió de cinema per a la construcció de l'orgue (32), y las señoritas de la alta sociedad suecana aficionadas al arte escénico representaron también en el Serrano «La Madre Sacramento» con el fin de recaudar fondos para la adquisición del nuevo órgano (33). Realment s'havia de treballar a fons per a conseguir les 32.700 ptes. que costava el nou instrument segons el pressupost que va justificar i presentar el Sr. Palop, tot i que al principi no hi va haver acord sobre la forma de pagament (34).

(29) A.M.S. *Clero i culte*, Comptes de la Confraria del Santíssim Crist, 1828.

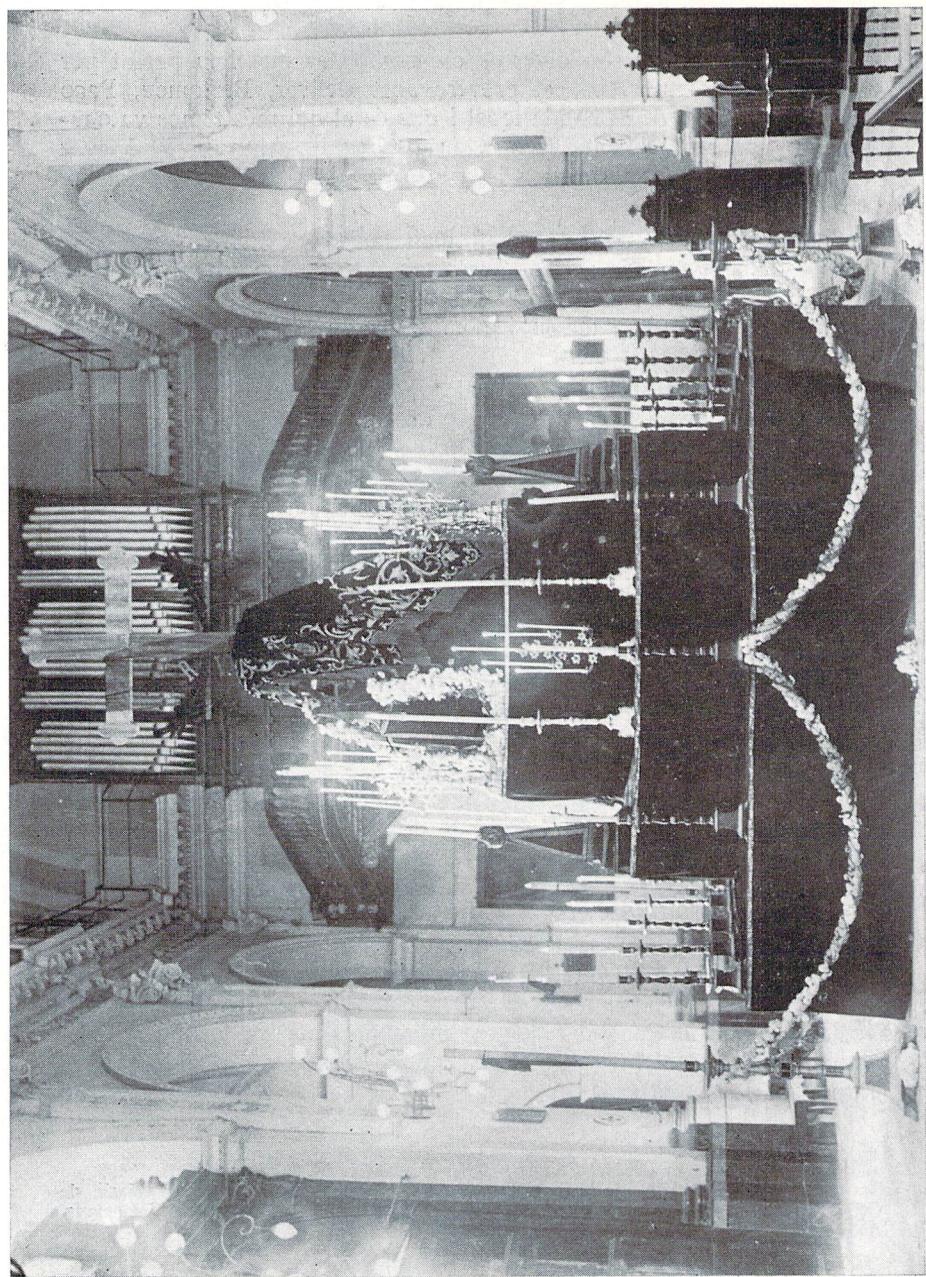
(30) A.M.S. *Registre de Difunts*, 1864. Aquest organista el trobem en Alcalà de Xivert el 10 d'agost de 1863, segons RUIZ DE L'IHORY, “*La Música Valenciana. Diccionario biográfico y crítico*”, 1900.

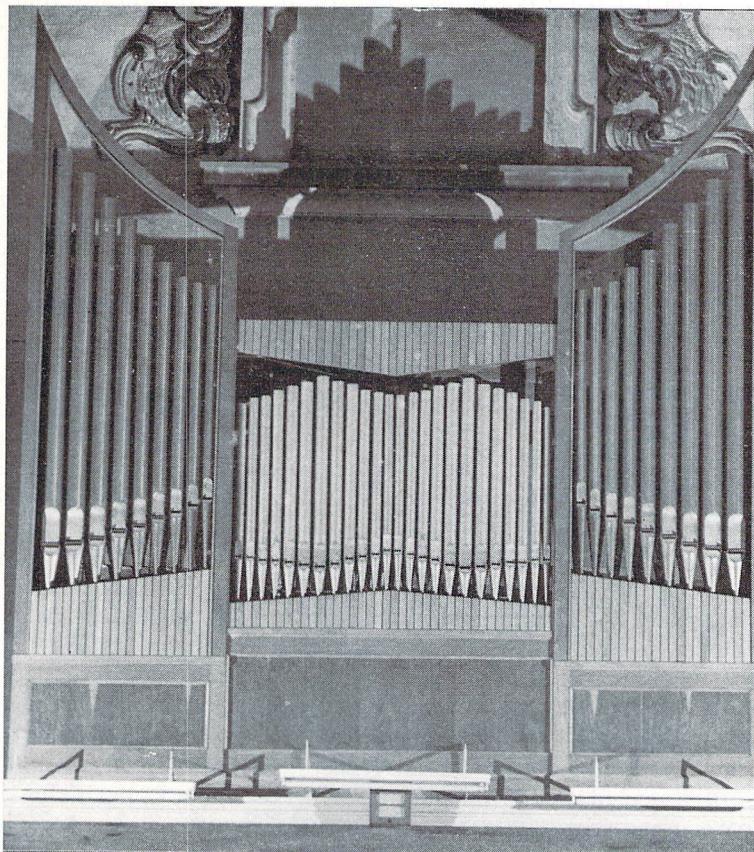
(31) *El Sueco*, 2 de maig de 1926, p. 4.

(32) *Idem*.

(33) *Idem*, 4 de juliol de 1926, pp. 3 i 4.

(34) *Idem*, 9 de maig de 1926, p. 6.

A l'esquerra podem observar la fotografia de l'aparatós catajalc preparat per als funerals celebrats en 1932 en la parròquia de Sant Pere de Sueca en sufragi de D. Jaume de Borbó i Borbó. Tot i que la façana de l'orgue no apareix complerta si que es veu més clara que a l'anterior i, donada la generositat de l'actual Excm. Ajuntament de Sueca per a portar a terme la publicació d'aquest treball, exponem tot el material gràfic possible sobre el tema que ens ocupa

En aquesta mateixa pàgina podem apreciar la fotografia de l'orgue actual de la parròquia de St. Pere de Sueca construït per OESA en 1964. La disposició dels seus jocs la trobareu a la pàgina 44

Ja a l'octubre de 1927 sembla que l'orgue anava a concluir i corrien temors sobre la seva imminent inauguració (35). Efectivament en «El Sueco» del 16 d'octubre de 1927 ocupa tota la primera plana i part de la segona un desgavellat i extens article, ple de disbarats de l'organista d'aleshores En Just Bellver, en el qual en fa una ressenya històrica general de l'orgue, des de l'antiguetat, desprovista de tot rigor científic, i que amb un patriotisme pansit i fòra de lloc, juntament amb una confusió de conceptes poc menys que puerils, fa que solament cap al final pugam tindre una idea aproximada de com era realment l'orgue que s'acabava de montar a la parròquia, oferint-nos la disposició dels jocs d'una manera parcial i caòtica, anomenant solament els jocs que més li cridaren l'atenció, segurament perquè no figuraven a l'orgue vell i donàven al nou instrument eixa característica romàntica tan del gust de l'època.

Les poques dades tècniques que ens ofereix son que l'orgue era de sistema mecànic-pneumàtic i tenia dos teclats manuals de 56 notes i un pedalier (supossem que de 30 notes); vint-i-quatre registres, cinc pedals de combinació, trémolo i una caixa d'expressió general. Tenia 1.800 tubos, siendo los registros más importantes (segons J. Bellver) el *Violón*, *Viola*, *Gamba*, *Voz Celeste*, *Violoncello*, *Contrabajo*, *Voz Humana*, *Fagot*, *Oboe* y cuatro registros de lengüetería con una sonoridad dulce, redonda y ampulosa, sin estridencias y estrépitos.

Entre els jocs de llengüeteria de que en parla J. Bellver convé remarcar-ne la trompeteria exterior que es pot apreciar clarament en les fotografies i que segurament, serien de l'orgue vell, ja que no tenim cap notícies de que el Sr. Palop posara mai aquest joc en cap orgue fet per ell i, fins i tot, el va suprimir en no pocs orgues antic que va restaurar, restant-ne encara un exemplar viu d'aquest tipus de reforma i que podem contemplar en l'orgue de la parròquia de Cella (Terol).

Per als suecans degué ser un gran esdeveniment poder disposar d'un orgue tan de moda i amb àmplies possibilitats de tot tipus i va preparar esmeradament la seuina inauguració, invitant al Sr. Arquebisbe de València i al Dr. Chillida per al discurs a pronunciar durant el descans del concert. Estava previst que tocarien els organistes de la catedral i del Patriarca (36). Ja no hem pogut trobar més dades que els que ens facilita «El Sueco» del 27 de novembre de 1927, pp. 3 i 4 on diu textualment: «El próximo domingo por la tarde tendrá lugar la inauguración del órgano a la que asistirá el Sr. Arzobispo y el Dr. Lauzurica dará la conferencia intermedia».

Ens sorprendrem realment no trovar en «El Sueco» cap programa concret ni tan sols crítica o ressenya de l'acte.

El vell orgue, d'un sol teclat, va ser desmontat i segurament se'nprofitaren materials per al muntatge del nou. Les seves caracte-

(35) **Ídem**, 9 d'octubre de 1927, p. 5.

(36) **Ídem**, 30 d'octubre de 1927, p. 4.

rístiques barroques no s'apreciaven per aquella època i era considerat una antigalla sense cap interès.

No podem testimoniar documentalment un nou orgue en Sant Pere entre el de Serrano i el de Palop. Amb tot, ens sembla excesiu que el de Serrano durés fins 1929. En cas de tractar-se del mateix, sofriria reformes, restauracions o ampliacions, una d'elles molt palpable i evident com és la trompeteria exterior, que no figura en el contracte de Serrano, i no podia figurar per ser una característica de l'orgue barroc ibèric que s'hi donà entrat ja el segle XVII.

Destruit l'orgue de Palop en 1936, no tindrem orgue nou fins 1964 en Sant Pere, les característiques del qual són esmentades en altra banda, i que, donat per Teresa Torres Baldoví, en sufragi de la família Modesto-Carrasquer, a compleix la seu tasca litúrgica i musical des d'aquell 5 de setembre en que, beneït pel Vicari General de l'Arquebisbat de València, i actuant de padrins la pròpia donant i el cronista de Sueca, Fermí Cortés, Vicente Chulià Talens, organista de la Real Basílica de la Mare de Déu dels Desamparats, hi va donar el concert inaugural.

En quan a l'església de la Mare de Déu de Sales, devem afegir al que ja s'ha esmentat, que hi hagué un segon orgue sobre el qual no hi podem aportar cap documentació, sols el record de la seu façana d'anouer negre i unes poques dades que encara recorden testimonis d'aquells anys. Estava ubicat en la primera arcada entrant a la dreta, en alt, junt al cor. Tenia un sol teclat i presentava totes les característiques típiques de l'orgue barroc ibèric: trompeteria exterior, jocs partits, set contres, genollera que accionava algun joc, etc.

Fins l'any 1965 es conservà aquesta caixa de l'orgue totalment expoliada de la seu tuberia, i desaparegué definitivament amb la reforma del cor per a instalar el nou orgue, de característiques molt similars al de Sant Pere, la descripció i fotografia del qual també adjuntem. Aquest nou orgue va ser donació del matrimoni Romero-Ferrando i l'11 d'abril de 1965, diumenge de Rams, va ser beneït pel rector de Sueca, Ismael Roses, donant el concert inaugural Vicent Chulià. Igualment a compleix aquest orgue tasques litúrgiques i musicals, donant-s'hi el cas, no molt comú actualment al País Valencià, d'haver-hi dos orgues al mateix poble.

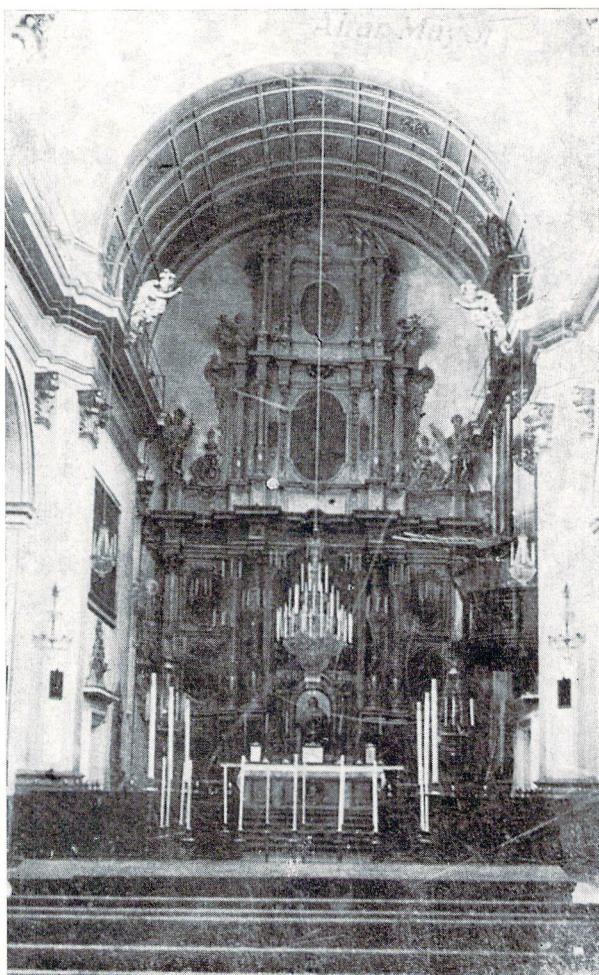
ANTONI FURIÓ

RELACIÓ DELS ORGANISTES DE L'ESGLÉSIA
DE ST. PERE DE SUECA

Nom	Condició	Mestre d'escola	Salari	Data
Llorenç Frigola	prevere	no	25 ll.	1508-1513...
Lluís Ferrer	prevere	sí	25 ll.	XII-1564 - 4-III-1548
Pere Sànchz	prevere	sí	20 ll.	XII-1548 - 5-XII-1550
Jaume Orts	prevere	sí	20 ll.	24-XII-1550 - VII-1551
Martí Llopis	prevere	sí	20 ll.	22-VIII-1551 - 7-I-1553
Pere Sànchz	prevere	sí	20 ll.	finals 31-I-1553
Joan Edo	prevere	sí	20 s./mes	1-VIII-1553 - III-1555
Jaume Exérez	no	11 ll. 5 s.	I-V - 31-V-1556	1-XI-1557 - 1-X-1563
Aleix Peris	sastre	no	15 ll.	1564
Alonso Flores	?	sí	15 ll.	I-1566 - 1568
Alonso Peris	sastre	no	30 ll.	1570
Nicasí Çorita	?	no	20 ll.	1573
Pere Moyós	ermità	no	7 ll. 2 s. 3 ds.	1577 - 20-I-1590
Alonso Peris	frare	no	20 ll.	I-II - 8-VI-1590
Frare Alonso	no	sí/no	70 ll.	22-III-1591 - 12-XII-1597
Miquel Frigola	?	no	75 ll.	10-VIII-1599 - 8-I-1600
Joan Llobregat	?	sí	70 ll.	21-V-1600
Agostí	no	sí	80 ll.	16-VII-1602
Jcsep Sans	no	sí	60 ll.	5-VII-1602
Batiste Comes	no	sí	65 ll.	1-IV-1603 - IV-1604
Antonio de Sosa	?	sí	75 ll.	4-JV-1604
Joan Llobregat	prevere	sí	65 ll.	10-VIII-1604 - XI-1606
Lluís Presència	?	sí	75 ll.	7-VII-1610
Jaume Espasa	?	sí	75 ll.	6-XI-1610 - 13-VII-1612
Vicent Jäfer	mestre	de Capella	75 ll.	1610
Fere Pacheco	no	sí	75 ll.	12-VII-1612 - 23-VII-1621
Francès i Pere Guerau				

Nom	Condició	Mestre d'escola	Salari	Data
Batiste Castillo	?	sí		desde 12-VIII-1621
Alonso Xerès	?	sí		hasta 24-II-1679
Francisco Hernandes	no	sí		24-II-1679 - 25-VII-1680
Alonso Xerès	?	sí		25-VII-1680 - XII-1688
Francisco Hernandes	no	sí		XII-1688 - 28-I-1689
Valero Manzano	prevere	140 ll.		28-I-1689 - 23-XII-1709
Vicent Hervàs	?	120 ll.		23-XII-1709 - VIII-1745
Jacquim Herra i Hervàs	no	115 ll.		IX-1745 - després 1748
Bertomeu Serra	?	sí		antes 1785 - después 1817
Gaspar Orquin	?	sí		1828
Mariano Escorihuela	?	sí		1853
José Silvestre	?	no		1864

LLISTA D'ORGANERS

Fotografia de l'Altar Major i presbiteri de l'església de St. Pere amb l'orgue a la dretra abans de la reforma de la dècada dels 20

DOCUMENTS

I

1545, març, 30. Sueca.

Capitulacions entre Pedro Serrano, organer, i els Jurats de Sueca.

«Huy, diluns a XXX de mars 1545, entre los honorables Jurats del loch present de Çuequa, e Pedro Serrano de part altra, foren fettes captulacions sobre los òrguens aquell à de fer, per preu de set milia cent cinquanta sous paguadors en esta forma: ço és, de huy en quinze dies, cent lliures per tot lo mes de setembre ara primer vinent; e cent lliures per al dia de Carnestoltes, any 1546; en lo qual dia an de star asentats ab tots compliment del any primer vinent 1546, e les restants cinquanta-set lliures e miga li an de dar e pagar per al dia de Sant Pere del mes de juny, any dit 1546. Ab que lo dit Serrano à de fer dit orgue de metal de stany pur ab cadireta, segons és capitulat y concordat, y dóna per fermança a dita cantitat, si no seran tals quals an de ésser, a (blanc) Piquer, mercader de València. E la dita universitat li promet ultra lo dit preu dels dits set milia cinquanta set lliures e miga, portar dits òrguens e bastiment a son càrrec e despeses. E més, donar-li posada ab sos dines, ab què no sia ostal quant se asentaran e refinaran en lo lloch a hon se an de asentar en la sglésia. Acabat tot açò a despeses de la universitat. E per memòria fas lo present per lo sdevenidor.»

A. M. S. Ll. A. J. Dates 1545-46, s. f.

II

1547, març, 2. Sueca.

Capitulacions entre Pedro Serrano, organer, i els Jurats de Sueca, sobre el manteniment de l'orgue de Sant Pere.

«Capítols fets e fermats per y entre los honorables en Andreu Badia e Pere Baldoví, Jurats del loch de Çuequa, de una, e lo honorable mestre Pere Serrano, horganiste, natural del Regne de Aragó, de la vila de Molinos, de present resident en lo dit loch de Çuequa, de part altra, en e sobre lo conreu e custòdia que ha de tenir lo dit mestre Serrano del orgue que aquell ha fet en lo dit loch de Çuequa. Los quals són del sèrie e tenor següent:

E Primerament, és stat pactat, avengut y concordat per y entre les dites parts, que lo dit mestre Pere Serrano haja de tenir en conreu e custòdia afinar lo dit horgue segons huy stà y haja de venir cascun any de obligació una vegada ,a regonèixer y mirar dit orgue. Y si mester serà que l'orgue tinga tal necessitat, haja de venir tantes veades quantes necessari serà, e per los Jurats request serà.

Item, és stat pactat, avengut e concordat per y entre les dites parts que los dits Jurats e universitat de Çuequa, haja donar cascun any al dit mestre Pere Serrano, cinch lliures, cinch sous reals de València, per sos treballs e salari de vesitar, conrear e afinar dit orgue. E que

los dits Jurats e universitat hajen de fer la despesa al dit mestre Serrano tantes quantes vegades li convindrà venir a mirar e afinar dit orgue.

Item, és stat pactat, avengut e concordat que los dits Jurats e Universitat hajen de donar al dit mestre Serrano dites cinc lliures cinc sous cascun any, en lo dia e festa de Nadal, durant dita conducció y avinença, començant la primera paga lo dia e festa de Nadal primer vinent. Les quals li hajen de pagar plenament.

Item, és stat pactat, avengut e concordat que lo dit mestre Pere Serrano, com dit és, haja de tenir lo horgue afinat y en conreu lo exercici de aquell, allò que naturalment se porà gastar o acostuma de destorbar, no entenenent-hi causa alguna afortuhida, com és de aigua, algun cop o encontre; en tal cas semblant, vinga a càrrec de la dita universitat.

Yo, Simó Livelló, notari, scrivà de la Cort dels honrats Jurats dessús dits, fas testimoni ésser ver la dita capitulació.

Yo, Pedro Serrano, atorgo lo sobredicho.

La dessús dita capitulació fonch feta e fermada per les dessús dites part, a II de mars, any M D XXX VII.»

A. M. S. LLI. A. J. Dates, 1546-1547, s. f.

III

Veure autògraf de Serrano en pàg. 15

Angel organista que podem admirar en un capítell del claustre del monestir de Ripoll

1709, desembre, 23. Sueca.

Contracte de Vicent Hervás.

En la universidad de Sueca, a los veinte y tres días del mes de diciembre de mil setecientos y nueve años. Ante mí, Joseph Pont, escrivano del Ayuntamiento de esta universidad de Sueca (y del Rey, nuestro Señor), los señores Francisco Juan Baldoví, Bautista Corberà, alcalde ordinario, Gregorio Beltran, Visente Beltran, Visente Guerau, Joseph Miñana, regidores y Visente Miñana, procurador general de esta dicha universidad de Sueca, todos capitulares y oficiales del Ayuntamiento de esta dicha universidad de Sueca, juntos y congregados en la casa y sala capitular del Ayuntamiento de dicha universidad de Sueca. Haviendo sido convocados por Basilio Semi, portero de dicha universidad, de orden del señor Gregorio Beltran, regidor primero, y juntos y congregados por dicho señor regidor primero, se dixo que el motivo por que havia mandado ajuntar este magnífico ayuntamiento, era porque havia muchas quejas de los vezinos de esta universidad que tienen hijos, de que, por falta de Maestro de Escuela de Inteligencia, yvan perdidos, sin poder aprender cosa alguna, pues aunque Joseph Miralles sirve de Maestro de Escuela, es muy torpe y los muchachos no pueden aprender cosa alguna. Y haviendo tenido noticia de que en la villa de Albalate de la Ribera ay un buen moço que sirve de Maestro y organista se le ablado y a respondido que vendrà como le den el órgano junto con la escuela, y cien libras de salario y casa franca y libre y exempto de todos pechos de rey y villa, o ciento y quinse libras de salario cada un año, y él se alquilaría la casa, pero con la misma excepción y no menos. Y en vista de este recado, se le ablado a mossén Valero Manzano, organista, y que tenía antes la escuela, si quería otra vez la escuela y servir de maestro, á respondido que no podía porque por la edad, tenía ya la vista muy cansada. Y que assí, este magnífico Ayuntamiento resuelva y determine lo que les pareça más conveniente. Y haviendo votado sobre ello, unánimes y conformes todos los señores capitulares resolvieron y determinaron que supuesto que mossén Valero Manzano no quiere servir de maestro de escuela, que se ajuste el referido maestro de la villa de Albalate de la Ribera, por lo que se pueda, y si no quisiere venir por menor quantia que la de cien libras y casa franca, o ciento y quinse libras y él se buscará la casa, que se le den y se le concedan las excepciones que pide. Y assí lo votaron, determinaron y resolvieron y pidieron testimonio. E yo, dicho escrivano, lo doy en dicha universidad de Sueca en los arriba dichos día, mes y año. Y de dichos señores capitulares, a quienes yo, dicho escrivano doy fe que conosco. Lo firmaron los que dixeron saber escrivir, de que doy fe,

(Bautista Corberà, alcalde)

(Vicente Beltran, regidor)

Ante mí, Josep Pont, esc.

A. M. S. A. C. 1709.

1710, maig, 2.

Albarà de Vicent Hervás.

Sepan quantos esta carta de pago vieran, como yo, Vicente Hervás, organista y maestro de Escuela de la presente universidad de Sueca,

vecino y morador, de mi buen grado y cierta ciencia otorgo que he recibido realmente y de contado a toda mi voluntad, de Bautista Viñoles, menor en edad, depositario de los propios y rentas de dicha universidad de Sueca, ausente y de los suyos, la quantía de treynta y tres libras, seis sueldos y ocho dineros, moneda deste Reyno y son por el salario de cien libras y casa franca que todos los años me da dicha universidad por servir de organista en la Parrochial de dicha universidad y de Maestro de Escuela, cuya tercia tomó principio el primero de enero y feneció el último de abril más cerca pasado, de cuya cantidad me doy por entregado a mi voluntad...

A. M. S. *Protocols.* 1710.

VI

1716, octubre, 18

Contracte d'Hervás

Sépase por esta carta como nosotros, el Ayuntamiento de esta presente universidad de Sueca (*noms del regidores*) por nos y en nombre de los demás capitulares que son y por tiempo fueren, por quienes prestamos voz y causión... otorgamos y conocemos por ella que conducimos y admitimos y queremos haver por admitido y conducido a Vicente Hervás, maestro de Capilla de dicha Universidad de Sueca, vecino y morador presente, y esta escriptura más abaxo acceptante, por organista de la Parroquial Iglesia de esta dicha universidad de Sueca, y por Maestro de Escuela de dicha universidad, para tiempo de seis años, que se han de contar del primero dia del mes de enero del año que primero viene, mil setecientos dies y siete en adelante, dándole y pagándole por dichos trabaxos cada un año, ciento y quinze libras moneda de este Reyno que se le darán en tres pagas hyguales cada un año, que será la primera el último dia del mes de abril, la segunda el último dia del mes de agosto, y la tercera y última el último dia del mes de Diciembre... (Després ho accepta Vicent Hervás).

A. M. S. *Protocols.* 1716, fol. 696.

VII

1745. agost. 19.

Acuerdo sobre la vista de los memoriales de los pretendientes del magisterio de organista.

En la universidad de Sueca, y sala de cabildo de ella, a los diez y nueve dias del mes de Agosto de mill setecientos quarenta y cinco años. Hallándose congregados en cabildo el Consejo, Justicia y Regimiento de esta universidad, especialmente los señores Ventura Miñana, Alcalde ordinario en ella, Miguel Ramón, Vizente Baldoví de Miguel, Joseph Andreu y Bautista Matoses de Joseph, regidores de la misma. por quienes, se dixo:

Que respecto de haver presentado en este Ayuntamiento diferentes sujetos memorias pretendiendo y suplicando se les confriese el empleo de organista de esta universidad, que se halla vacante por muerte de Vizente Herbás, y hallarse assí mismo el ayuntamiento con cartas de empeño que ha resivido de los señores Don Juan Verdes Montenegro, Yntendente interino de este Reyno, y del Ilustre Conde Faura, substi-

tuto en el empleo de Bayle de esta universidad, Interesandose éste por Joseph Marco, y aquél por Joaquin Alfonso, organistas, y ser personas a quienes esta universidad deve complacer en quanto tubiese arbitrio, se lean los memoriales para, en su vista, determinar este ayuntamiento lo que pareciere más conveniente.

Y en continente por mi, el infrascrito escrivano, fueron leídos los memoriales de Vicente Segura, natural de esta universidad y organista y vecino del lugar de Poliná, el de Miguel Muñoz, también natural de la misma, maestro de capilla y organista de la parroquial de Alcira, y el de Joseph Gans, organista y vecino de la villa de Algemesí. Y oídas dichas cartas de recomendación (que también fueron leídas en este cabildo) con los memoriales por dichos señores capitulares, después de una larga conferencia que entre sí tubieron, sobre el modo y forma se havía de proveher dicho empleo, unánimes y concordes determinaron que por quanto el muy Reverendo Clero de la Parroquia de esta universidad admitía a la distribución de lo amortizado al antezesor organista, parecía ser a razón conforme el que tal elección del nuevo organista fuese con intervención de dicho clero, a quien devia tener más noticia de la havilidad y suficiencia que deve concurir en los pretendientes, que dichos señores capitulares. Por lo que fueron de sentir se les pase recado a dicho clero con noticia de los pretendientes, y expresión de haver dos hijos de esta universidad, para que dicho clero explique su ánimo en elegir el que le pareciere mas ydoneo y hábil para dicho empleo, que siendo la elección echa por dicho clero, la tendrá este ayuntamiento por acertada; deviendo ygualmente participar a este ayuntamiento, el partido que dicho clero le hará al que eligiese, para poder deliverar el salario que por esta universidad se le destinará en cada un año. Y de esta forma poder satisfazer a las cartas de dichos caballeros y quedar asegurados de no haver gravado sus conciencias. E ygualmente determinaron que, por ausencia del sindico, passase el señor Miguel Ramón acompañado de mí, el escrivano infraescrito el recado sobredicho a dicho clero, y con su respuesta, determinar este ayuntamiento lo que pareciese más conveniente. En cuyo estado se finalizó este cavildo que firmaron tres de dichos señores capitulares por todos.

De que doy fe.
(Vicente Baldoví)

A. H. S. A.C. 1745

Ante mí
(Marcos Aparicio)

VIII

1745, agost, 25.

Acuerdo sobre el salario se le ha de destinar al nuevo organista que es de 110 libras.

En la universidad de Sueca y sala de Cavildo de ella, a los veinte y cinco días del mes de Agosto de mill setecientos quarenta y cinco años. Haviéndose congregado en la referida sala capitular el Consejo, Justicia y regimiento de esta dicha universidad, especialmente los señores Bentura Miñana, alcalde ordinario, Miguel Ramón, Vicente Baldoví de Miguel, Joseph Andreu, Bautista Matoses de Joseph, regidores y Joseph Lledó y Artal, sindico y procurador general de la misma, por dicho señor Vizente Baldoví, regidor segundo, se Dijo:

Que en conformidad de lo acordado por este Ayuntamiento en el

dia diez y nueve de los corrientes, haviendo passado al Reverendo Clero el recado que en dicho dia se acordó, por medio del D. Andres Cantó, otro de los Beneficiados que componen dicho clero, u síndico del mismo, se ha buelto la respuesta diciendo haver apreciado dicho clero la atención de este Ayuntamiento, quien podra hacer la elección del sugeto que le pareciere para organista, al que dicho clero sólo le admitirá en la distribución de lo votivo, pero no en las de amortizado. De donde se ynfiere apartarse dicho clero assí de la elección de sugeto para dicho empleo como de contribuir en alguna cosa para la manutencion de dicho organista, como lo ha executado con Vizente Herbas hasta su fallecimiento y haciendo memoria que regentando dicho empleo Vizente Segura (otro de los que actualmente lo pretenden) en años passados, también se apartó dicho clero de admitirlo a lo amortizado, por lo que solo tocaba el organo en los días festivos y los sábados a la missa de Nuestra Señora y Salve que se cantaba. Atendiendo igualmente a lo alcanzada se encuentra esta universidad por las muchas rentas que le han faltado, y a la gran necesidad que ay en esta universidad de sugeto que enseñe gramática, pues al presente se encuentran muchos niños perdidos que no la estudian, por carecer sus padres de medios para mantenerles fuera de esta universidad para que la estudien, viéndose precisados a apartarles de la carrera de las letras, lo que no sucedería si hubiese en esta universidad quien la enseñase, de forma que se lograría un gran beneficio no solo para los pobres, también para las personas que tienen algunas conveniencias, pues a estos les escusaría los gastos tan crecidos que se les ocasiona el sacar a sus hijos fuera de la población, y aquellos la conveniencia de poderse aplicar al estudio, teniendo maestro en esta universidad. Por lo que era de sentir que supuesto que el organista solo ha de acudir a lo votivo y que esto la mayor parte acontece en los días festivos, quedando libres los días de hacienda, que en estos se encargase de la escuela, y por uno y otro magisterio se le destinases ciento y diez libras de salario en cada un año, u que el maestro de Escuela actual que segun se dice y ha experimentado en esta universidad por haver en ella enseñado Grammática, es sugeto de havilidad y que assí en Cullera como en otros pueblos ha estado enseñando Grammática, por el salario de sesenta libras (que se encargue del magisterio de Grammática) que actualmente cobra por la escuela y cassa franca, y de esta forma sin aumento de salario se logra el beneficio del común, para que el que quiera aprovecharse tenga a menos costa sin salir de su cassa el poder estudiar la Gramática.

Lo que oido por los demás señores capitales entre quienes se trató y confirió, y después de una larga competencia, los señores Miguel Ramón y Joseph Andreu, regidores, fueron de sentir que a lo menos se le havían de señalar al nuevo organista que se elegiere ciento y quinze pessos annualmente, como los tenía el difunto Vizente Herbas y que esto se devía entender tan solamente por el empleo de organista pues consideraban no ser conveniente el que un mismo sujeto regentase los dos magisterios de organista y de primeras letras. Respecto de no poder acudir a un mismo tiempo a la Iglesia y a la Escuela, pues en ésta es precisa la assistencia continua del maestro, para que los niños se emplehen en leer y escrivir, interim estar en ella, pues no estando el maestro presente, los muchachos solo se emplean en jugar; no obstante lo expresado por dichos señores Ramón y Andreu los demás señores capitulares, unánimes y conformes acordaron que se les destinase al nuevo organista el salario de ciento y diez libras deviendo tener a su cargo el magisterio de la Escuela, y Thomas Beneito, a cuyo cargo esta al presente la enseñanza de las primeras letras, que havía aula de Gramática por el salario de sesenta libras y cassa franca,

pues de esta forma sin augmento de salario, logra el comun el beneficio de haver persona que enseñe Gramática, lo que consideran ser muy conveniente en esta universidad. En cuio estado se finalizó este cavildo que firmaron quatro de dichos señores capitulades. De que doy fe.

(Vicente Baldoví)

Ante mí

(Marcos Aparicio)

A. H. S. A.C. 1745

IX

1745, setembre, 2.

Acuerdo para elección de organista y nombrar examinadores.

En la universidad de Sueca y sala capitular de su Ayuntamiento, a los dos dias del mes de septiembre de mil setecientos quarenta y cinco años. Haviendo precedido convocación echa por Jayme Escriva, ministro ordinario y otro de los porteros del Ayuntamiento de orden del señor Ventura Miñana, alcalde ordinario de ella, en virtud de la qual se congregaron en dicha sala los señores Ventura Miñana, Joseph Matoses de Vizente, alcaldes ordinarios, Miguel Ramon, Vicente Baldoví de Miguel, Joseph Andreu, Bautista Matoses de Joseph, regidores, y oseph Lledó y Artal, síndico y procurador general de dicha universidad y su común, por quien se *Dijo*: Que en satisfaccion y cumplimiento de su empleo, le era preciso hacer presente a este Ayustamiento que respecto de hallarse vacante el empleo de organista de dicha universidad y pertenecer al Ayuntamiento su provisión, hallandose assí mismo con diferentes cartas de empeño de algunas personas de toda distinción a quienes esta universidad deve algunas atenciones en favor de algunos de los pretendientes, dicho empleo parece deverse satisfazer y dar respuesta por el Ayuntamiento a dichas cartas y al mismo tiempo determinar el dia que se haya de hacer la elección y que sea quanto antes, para obrar otros empeños. Lo que oído por los demás señores capitulares, por el señor Miguel Ramon se dijo que dicha elección se hiziese el dia que pareciere a los demás señores capitulares, quienes respondieron que respecto de encontrarse ya congregados se hiciese en continente y haviéndose echo leer los memoriales de todos los pretendientes acordaron se votase en su vista, y precedida una gran conferencia entre dichos señores capitulares se votó en favor de mosén Miguel Muñoz, por el señor Miguel Ramón y Josep Andreu, regidores, por ser persona de toda havilidad y ser natural de esta universidad, quien devia atender a sus patricios. Y por los señores Vicente Baldoví y Bautista Matoses tambien Regidores se dijo que por quanto se halla este ayuntamiento con diferentes cartas de empeño de personas de toda graduacion a quienes no se puede dar entera satisfacción si se haze elección de uno o otro, les parecía que para poder quedar bien con todos los empeños eran de sentir de que se diera por oposición dicho empleo de organista, nombrando examinadores y señalando el dia de las oposiciones, y echas éstas, se huviera elección del que se juzgase por los examinadores ser el más hávil y benemérito para dicho empleo, con lo que se satisfacia a las personas ynteresadas por los pretendientes. A lo que en ninguna forma quisieron aderir los referidos Andreu y Ramón. Por lo que el señor Ventura Miñana, alcalde prime-ro, viendo que no se podían componer dichos regidores y que la propuesta echa por los referidos Baldoví y Matoses era el medio mas proporcionado para quedar bien con los empeños, dijo se pusiese en

execución y se determinase el darse por oposición; a lo que dicho sindico addirió y se conformó por la misma razón. En cuia atención por dicho señor Alcalde Miñana y señores Vizente Baldoví, Bautista Matoses y Joseph Lledó en sus respectivos nombres, acordaron se diera por oposición dicho empleo, señalando el dia quinze, diez y seis y diez y siete de los corrientes para las oposiciones y nombravan en examinadores para dicho efecto al Padre fray Juan Soler, del Orden de San Geronimo y organista del real Monasterio de nuestra Señora de la Murta y a Geronimo Iranzo maestro de Capilla y organista de la villa de Cullera, sugeto de cabal inteligencia en la composición y en el órgano, a quienes se les escriva de parte de este ayuntamiento para dicho efecto, como también a todos los pretensores, para que el que quiera acudir a oponerse tenga noticia de ello, y assi mismo los gastos que ocurriesen para dicho efecto y dietas que vacasen los examinadores se paguen de los efectos de los proprios de esta universidad. A lo que dixeron los referidos señores Miguel Ramón y Joseph Andreu protestaban dichos gastos y que no convenian se pagasen de efectos de la universidad. En cuio estado se concluió dicho cavildo...

A. M. S. A.C. 1745

X

Memorials dels opositors.

Halládome interesado en los alivios de Juaquin Alfonso, organista, y deseando serlo de la Iglesia de esa universidad, estimare a VM le admitan el ejercicio de este empleo, lo que me será de mucha satisfacción y ocasiones que acreditarlo a ese Ayuntamiento.

Dios guarde a V.M. muchos años como deseo. Valencia 10 de Agosto de 1745.

Juan Verdes Montenegro.

Señores alcaldes y regidores de la universidad de Sueca, y muy señores míos: haviendo savido á faltado el organista de hesa universidad, se ofrece aquí un moso deabilidad u satisfacciòn para un todo, pues es compocitor y toca el arpa, en que puede suplir para las demás fiestas y procesiones. Es natural de Carcagente, llamado Joseph Marco, de suerte que si ese órgano se diese por opocisión la ará también, y deseando yo el mayor servicio de esa Iglesia, me á parecido no omitir esta noticia a VM para que entendido de hello y que a lo dicho respondó yo, i mi recomendacion que siempre les he merecido a V.M. la buena correspondencia, como V.M. no tengan hecha helección de otro, pues siempre pido con términos áviles, y sin perjuicio con estos términos y el favor de V.M. espero atenderan a mi recomendado en quanto aia lugar para que yo tenga que añadir este motivo más a las muchas que he merecido de V.M. a cuya dispocisión me repito y quedo rogando a Dios guarde a V.M. los muchos años que deseo.

Valencia y agosto a 19 de 1745.

El conde de Faura.

Ilustres señores.

Vicente Segura, natural de esta universidad de Cueca, organista y vezino de el lugar de Poliña, con todo rendimiento a Vss. supliza y dize:

Ha llegado a su noticia estar vacante el empleo de organista de dicha universidad y haverse de proveher en sujeto hávil y el suplicante haverla optenido por más de tres años, y el producto de la que está al presente poseriendo no ser suficiente para mantener las muchas obligaciones en que se halla.

Por tanto, a Vss. suplica con todo rendimiento se compadezcan de la pobreza de su familia y se dignen nombrarle y constituirle dicho empleo, que lo tendrá por singular favor que espera de la piedad y recto celo de Vss.

Muy ilustres señores.

Mosén Miguel Muñoz de Sueca, maestro de Capilla y organista en la parroquia de Alzira suplica puesto a los pies y amparo de Vss. con el devido rendimiento, representa: que por la vacante de organista en esta de San Pedro Apóstol de Sueca y tenerle conciencia estar en su patria y entre los suyos, suplica á Vss. se condignen conferirle dicho empleo de organista, que si no fuere justicia sera gracia que se esperanza el suplicante obtener de la gran piedad de Vss.

Muy ilustres señores.

Joseph Gans, organista, vecino de Algemesí, suplicante con el mayor rendimiento, dice que con la ocasión de vacar el empleo de organista de esta universidad y concurrir también en el suplicante las calidades de compositor y arpista, le pretende sin perjuicio de tercero más benemérito. Por tanto, a Vss. suplica se dignen admitirle en dichos términos al dicho empleo, que si no fuere justicia sera gracia que espera merecer de Vss.

Muy ilustres señores del Ayuntamiento de Cueca.

Mosén Jaime Ruiz, clérigo, organista maestro pretendiente de essa Iglesia que ja tañó el día de Nuestra Señora de Agosto y oyeron todos el órgano y cantar, por lo que deseó complacer a Vss. y al Reverendo Clero con la mayor veneración, suplica á V.s. le agan gracia del órgano de dicha Iglesia de Sueca que assistirá puntual al Reverendo clero, y a tono le pueden tener y saber por el padre vicario de esa parroquial en que tiene fee de que le consta quien soy y mis procederes y que soy hijo de médico y hermanos sacerdotes en Valencia y residí en Valencia, años haze, con el favor que espero de Vss. de la mucha mercé que recibo de Vss.

Por tanto espera la caridad de el de cada uno de Vs. y que sera firme a sus desempeños en la obligación de el órgano y quanto sea a su cargo. esta mercé espera el suplicante et licee.

Muy Ilustres señores.

Joaquin Serra y Hervas, de la Alcudia de Carlet, organista suplicante, puesto a los pies y amparo de Vss., con todo rendimiento suplica ser admitido a la inmediata oposición de el magisterio de órgano y escuela de esta universidad, a que quedara sumamente agradecido y para servir a Vss.

Benedictus Deus.

CARACTERISTIQUES DE L'ORGUE DE NTRA. SRA. DE SALES

Teclat I (Orgue Major)

Violón 16'
Flautado 8'
Flauta Chimenea 8'
Octava 4'
Lleno 4-5 h.

Teclat II (Positiu)

Violón 8'
Corno Gamo 8'
Voz Celeste 8'
Tapadillo 4'
Quincena 2'
Corneta 3 h.
Trompeta 8'

Pedal

Subajo 16'
Violón 8'
Principal 4'

II/I II/P I/P
Leng. Ex. Trémolo, Tutti
Expressió per al teclat II
Transpositor

CARACTERISTIQUES DE L'ORGUE DE ST. PERE

Teclat I (Orgue Major)

Violón	16'	14 tubs
Flautado	8'	56 tubs
Violón	8'	56 tubs
Octava	4'	56 tubs
Nazardo	2 2/3'	56 tubs
Lleno	4-5 h.	256 tubs

Teclat II (Positiu)

Flauta chimenea	8'	56 tubs
Corno Gamo	8'	56 tubs
Voz Celeste	8'	44 tubs
Tapadillo	4'	56 tubs
Quincena	2'	56 tubs
Zimbala	2 h.	112 tubs
Trompeta	8'	56 tubs

Pedal

Subajo 16' 30 tubs
Violón 8' 12 tubs
Clarín 4' Transmissió de la trompeta
Expressió per al teclat II
Transpositor

II/I II/P I/P
Leng. Ex. Trémolo y Tutti.

En la tapa posterior podem admirar l'orgue actual de la Real Església i parròquia de Ntra. Sra. de Sales, i la disposició dels seus jocs la trobareu a la pàgina 44.

